

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: О старијима треба бринути свакога дана и на сваком месту, не само када је месец посвећен њима, рекао је др Јован Кркобабић, потпредседник Владе и министар рада, запошљавања и социјалне политике

ГОВОРНИ АУТОМАТ
0-24h: 0700/017-017
по цени локалног
позива
или: 011/30-60-680

ХУМАНОСТ ЈЕ НАЈЛЕПША ОСОБИНА

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:
Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**
Милена Јовановић

РЕДАКЦИЈА:
Булевар уметности бр. 10,
11070 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:
011/2017-437
факс: 2017-437

**РЕДАКЦИЈА ЗА
ВОЈВОДИНУ:**
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:
Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:
011/2017-437

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:
www.pio.rs/glasosiguranika

ШЕСТА ОЛИМПИЈАДА СПОРТА, ЗДРАВЉА И КУЛТУРЕ ТРЕЋЕГ ДОБА

Олимпијада спорта, здравља и културе трећег доба, која је одржана од 30. септембра до 4. октобра у Врњачкој Бањи, окупила је више од 900 пензионера из читаве Србије. Веома је важно да људи у позним годинама схвате да мо-

пехар или медаљу, дружење је свим учесницима ипак најважније. Врњачка Бања је ове године угостила рекордан број учесника, а такмичили су се у седам дисциплина – брзи ход, кошарка, фудбал, пецање, шах, пикадо и стрељаштво.

гу бити активни и креативни, главни је слоган ове сада већ традиционалне спортске манифестације пензионера.

Најатрактивнија такмичарска група ових сусрета свакако је била нишка екипа под именом „Ниш 90 плус“, коју чини четворо Нишлија просечне старости 91 годину, а капитен је и најстарији учесник Олимпијаде, деведесетосмогодишњи Петар Миљковић. Дека Пери је ово пето учешће на Олимпијади спорта, здравља и културе трећег доба, а нада се да ће наставити да се такмичи и даље, макар до своје стоте.

Иако увек долазе очекујући резултате и покоји

Поред спортских дисциплина организоване су радионице и предавања о здрављу, песничке вечери, али и едукација о раду на рачунару.

Као подсећање на Југославију и славне кошаркашке дане организована је изложба, а учеснике су посетиле звезде-ветерани овог спорта Иво Данеу, Јосип Ђерђа и Витал Ајзелт, у част јубилеја – 90 година од прве кошаркашке лопте, 65 година Кошаркашког савеза Србије и 50 година од прве сребрне медаље на Светском првенству у Рио де Жанеиру.

Највеће признање на Олимпијади, „Победник у трци живота“, и ове године је освојио ветеран овог такмичења, Нишлија Петар Миљковић, који је само по годинама најстарији учесник, док му на спортском духу могу позавидети и пола века млађи такмичари. Иначе, ова олимпијада је за многе учеснике била прилика не само за спортска надметања, већ и да, неки и први пут у животу, покажу свој таленат, било да је реч о музици, игри или глуми.

В. Анастасијевић

ОБЕЛЕЖЕН ПРВИ ОКТОБАР – МЕЂУНАРОДНИ ДАН СТАРИЈИХ

Хуманост је најлепша особина

Низом манифестација у Србији је обележен 1. октобар – Међународни дан старијих. Под слоганом „Будућност какву желимо – оно што старије особе говоре, дуговечност и развој: прилике и изазови“ у Дому синдиката у Београду одржана је централна манифестација посвећена старијима.

Хол Дома синдиката био је премали да прими представнике геронтолошких центара из целе Србије, који су на бројним штандовима приказали радове својих корисника. Били су ту и корисници дневних клубова за стара лица, који су такође изложили своје рукотворине, затим представници Црвеног крста Србије, као и многобројни млади волонтери који свакодневно активно учествују у животу најстаријих.

Потпредседник Владе Србије и министар рада, запошљавања и социјалне политике, др Јован Кркобабић, отварајући манифестацију честитао је празник свим старијим суграђанима.

– О старијима треба бринути свакога дана, на сваком месту и у свакој прилици, не само када је месец посвећен њима. Старење становништва је заједнички проблем свих земаља света, а ми у Министарству чинимо за

О старијима треба бринути свакога дана
и на сваком месту, не само када је
месец посвећен њима

Потпредседник Владе Јован Кркобабић и државна секретарка Бранкица Јанковић (друга лева)

старе оно што је могуће, јер је земља у кризи и тешко је у таквој ситуацији бити праведан. Пензија у Србији је релативно мала, али и таква представља

неку сигурност. Постоје и нека мишљења да је пензија велика и да је треба смањити на 43 одсто просечне зараде, то би могло када би се смањила на 43 одсто

немачке зараде, али када би се смањила на 43 одсто српске зараде, дошли бисмо у ситуацију да ти људи живе испод границе сиромаштва, што никако нећемо дозволити. Неприхватљиво је смањење пензија јер су пензионери стварали ову земљу – рекао је министар Кркобабић и апеловао на међугенерациску солидарност, подсећајући да ћемо сви једном бити стари.

Др Јован Кркобабић је истакао да ће Министарство рада, запошљавања и социјалне политике и Влада Србије уложити све снаге да би ова популација живела нормално у садашњим условима.

– Не могу да обећам велико повећање стандарда. У оној мери у којој више буде радила привреда, боље ће живети и пензионери. Најважнија је солидарност међу генерацијама, а хуманост је најлепша и најважнија особина човека – нагласио је др Кркобабић.

Србија, према последњем попису, од 7.186.862 становника има 1.177.766 старијих од 65 година, по чему се убраја у земље са најстаријим становништвом. Више од 85 година има 81.550 становника, што је добар тренд који показује да долази до продужења животног века. Али, положај старијих у Србији данас се никако не може

назвати добрим и повољним, јер је највише сиромашних међу најстаријом популацијом, што је проблем на коме треба да се ради у наредном периоду.

Председник Црвеног крста Србије, Драган Радовановић, истакао је да је ова најстарија хуманитарна организација највише усмерена на пружање помоћи старом и угроженом становништву, и да се та помоћ огледа кроз поделу хуманитарних пакета, пружање здравствене

Свечана седница Савета за питања старости и старења

Свечану седницу Савета за питања старости и старења Владе Републике Србије, која је одржана у оквиру манифестације поводом Међународног дана старијих у Дому синдиката, отворила је Бранкица Јанковић, државна секретарка у Министарству рада, запошљавања и социјалне политике, која је и председница Савета. Старење популације, рекла је Бранкица Јанковић, један је од највећих успеха човечанства, али и један од највећих изазова јер ставља пред нас бројна питања.

Милош Немањић, председник Геронтолошког друштва Србије и потпредседник Савета, подсетио је да у 21. веку улазимо у еру старијих. Он је навео да у Србији има 17,5 процената старих и да је неопходно тежити квалитету живота, али да то није баш лако постићи јер понекад стари људи и сами доприносе дискриминацији ове популације. На скупу је договорено да на наредној седници, која ће бити одржана 17. и 18 октобра, буде разматран Акциони план Савета за следећу годину.

Ј. О.

не заштите, омогућавање бесплатног оброка преко народних кухиња. Посебан сегмент бриге о старима је волонтерски рад у који су, казао је Радовановић, поред младих, укључена и ста-

рија лица која активно помажу својим вршњацима.

Поред уживања у изложбеном делу хола Дома синдиката, посетиоци су могли да измере крвни притисак, ниво шећера

у крви, да ураде преглед крвних судова... а све то су им омогућили лекари и медицинско особље Геронтолошког центра Београд са Бежанијске косе.

У забавном делу манифестације учествовао је дечји хор „Чаролија“ са диригентом Леонтином Вукомановић и хор Геронтолошког центра Београд „Распевана Шумадија“.

У забавном делу манифестације учествовао је дечји хор „Чаролија“ са диригентом Леонтином Вукомановић и хор Геронтолошког центра Београд „Распевана Шумадија“.

В. Анастасијевић

УГЦБ – ДОМ БЕЖАНИЈСКА КОСА

За афирмацију трећег доба

Потврђујући креативност особа трећег доба, у Дому Бежанијска коса Међународни дан старијих особа обележен је свечаним програмом који су извели корисници Геронтолошког центра Београд и наступом хора, дуета, пригодним стиховима, драмским извођењем и позитивним расположењем.

Мирјана Новаков, управница Дома Бежанијска коса, честитала је свим корисницима њихов дан и истакала да Установа Геронтолошки центар традиционално обележава овај празник. Она је подсетила јавност да стара популација не мора обавезно да буде у својим становима и собама, и да само пије лекове и чека пензије, а да Установа Геронтолошки центар афирмише старост и позива грађане да заједно популаришу треће животно доба.

Пример међугенерациске солидар-

ности својим наступом пружила је фолклорна група Високе туристичке школе „Нови Београд“ (на слици). Присутни су могли да погледају и поставку фотографија са различитих дружења и излета ко-

рисника, као и изложбу радова насталих у оквиру радне терапије. Свечаном програму присуствовали су и чланови Градског већа општине Земун, Жарко Дроњак и Драган Матијевић.

Ј. Оцић

Изјаве посредством Фонда ПИО

Примена Споразума о социјалном осигурању Србије са Босном и Херцеговином траје већ десет година. На разговорима органа за везу Републике Србије и БиХ у области пензијског и инвалидског осигурања, у Мостару, од 24. до 26. септембра, члан српске делегације био је Мирослав Мирић, помоћник директора Филијале за град Београд Фонда ПИО. Значајан део разговора био је посвећен томе што последњих неколико година носиоци осигурања из БиХ траже од осигураника који су тамо навршили стаж да доставе изјаву, односно доказе који се односе на то где су боравили за време ратних сукоба у БиХ, и да ли су били припадници неке од војних јединица у том периоду.

– Успели смо да обрадимо све теме са дневног реда, у већини смо се и сагласили око поступања, заправо су расправљена и разјашњена питања која се дотичу највећег броја осигураника, а мањи број је остао отворен за следеће разговоре. Познато је да је БиХ држава са два ентитета, па су разговорима присуствовале и колеге из Републике Српске и из Федералног завода за ПИО. Могу да кажем да је дефинитивно постигнут напредак у погледу питања подношења изјава, односно доказа који се односе на то где је осигураник боравио за време ратних сукоба у БиХ, и да ли је био припадник неке од војних јединица у том периоду. Представници оба фонда су истакли да је изјава о учешћу у оружаним акцијама битна, јер се на основу ње осигуранику утврђује посебан стаж, а на основу споразума који постоји између два носиоца у два ентитета у Босни и Херцеговини утврђује се надлежност према последњем осигурању, а ту се урачунава и посебан стаж. Тако ће у ентитету где је осигураник навршио посебан стаж аутоматски на носиоцу осигурања тог ентитета бити и надлежност за решавање права на пензију. Колеге из Федералног завода и Фонда ПИО Републике Српске објасниле су да управо због посебног стажа траже од осигураника поменуте изјаве, јер се дешавало да један од носилаца донесе решење, а да корисник сазна накнадно за право на посебан стаж на основу кога може да увећа пензију, и накнадно га пријави, што може да искомпликује поступак, па је то разлог зашто је подношење овакве изјаве уведено као обавеза за осигуранике. Међутим, носиоци осигурања из БиХ више неће тражити доказе и изјаву о месту боравка након априла 1992, као до сада. Дакле, тражиће се од осигураника само изјава о учешћу у оружаним сукобима – наглашава Мирослав Мирић.

Обавеза представника Фонда ПИО, како каже наш саговорник, јесте увек да заштити интересе осигураника и зато је и овог пута наша

делегација захтевала да, пре свега, има увид у тражења, па ће се ова изјава убудуће тражити искључиво посредством Фонда ПИО.

– Наиме, дешавало се да чекамо да се у БиХ одређени поступак оконча, а да овде у Фонду ни не знамо да постоје објективни разлози зашто поступак траје, односно да је тражена изјава. До таквих проблема више неће долазити, јер ће изјава бити тражена посредством нашег Фонда. Моћи ћемо да видимо од кога је изјава тражена и какво је даље поступање по том питању – каже Мирослав Мирић.

Договорено је да осигураник од кога је изјава тражена може и не мора да се изјасни

кон рока за одговор на затражену изјаву, обавести надлежног носиоца осигурања у БиХ о томе како је осигураник поступио, односно да ли је желео или не да да изјаву. Договорено је и да се, без обзира на то како осигураник поступи, када ми доставимо обавештење, поступак оконча на основу расположивих доказа – објашњава Мирослав Мирић.

То значи да више неће бити одговорачења поступака због тога што странка није поднела изјаву.

– На састанку је договорено да прегледамо све досадашње предмете за које имамо евиденцију да је изјава тражена, и да о томе како

Потврде о животу до краја године

Представници Федералног завода пренели су информацију да је Управни одбор, због неминовне потребе за штедињом, донео одлуку да се од ове године корисницима који живе ван територије БиХ не шаљу обавештења о достављању уверења, односно потврда о животу, нити ће се слати образац потврде. Потврде се могу доставити до краја године, а обавештење се налази на сајту www.fzmiorio.ba, где је и линк до самог обрасца потврде. Представници Републике Српске навели су да је и њихов Фонд донео такву одлуку, с том разликом што ће овај фонд још само ове године (до краја 2013) достављати образце потврда корисницима, уз позив да их попуне и доставе, а од следеће године неће више писмено обавештавати кориснике и слати образце потврда о животу. Корисници и једног и другог носиоца осигурања морају до краја календарске године да доставе потврде о животу.

о учешћу у оружаним акцијама, односно да може да изјави да не жели да се изјасни о томе да ли је учествовао у рату или не.

– У односу на то како осигураник поступи, ми смо се договорили да затим Фонд ПИО, на-

је странка поступила обавештење надлежне носиоце осигурања. То ће убрзати поступак доношења решења и омогућити да се решење донесе на основу расположивих доказа. Резултат одржаних разговора је и то да недоуствлање изјаве више не може бити разлог за обуставу поступка, или за одбијање захтева. Директор Федералног завода је истакао да је дао писани налог, који је достављен њиховим организационим јединицама, да се поступци за доношење решења не обустављају, а захтеви за остваривање права не одбијају зато што осигураник није доставио изјаву – наводи Мирослав Мирић, помоћник директора Филијале за град Београд.

Треба истаћи и да су, у вези са уоченим дужим трајањем неких поступака, у Мостару размењени подаци о контакт особама носилаца осигурања да би се убудуће такве ситуације брже решавале. Комуникација ће бити лакша и бржа, знаће се разлози трајања поступка, ако буде потребно обавештаваће се и осигураник да се укључи и достави нешто што недостаје за окончање поступка. Разговори су протекли у пријатељској и кооперативној атмосфери, с обе стране је постојала воља да се реше уочени проблеми. Убудуће ће се овакви сусрети чешиће одржавати ради бржег регулисања спорних питања, а следећи би требало да буду у Београду.

Јелена Оцић

БРАНКИЦА ЈАНКОВИЋ, ДРЖАВНА СЕКРЕТАРКА У МИНИСТАРСТВУ РАДА,

СТАЛНА ПОДРШКА

Србија је по броју старијих од 65 година у европском врху, а стручњаци процењују да ће до 2050. они чинити четвртину становништва. О проблемима старијих, али и других осетљивих друштвених група, и широкој доступности социјалне заштите разговарали смо са Бранкицом Јанковић, државном секретарком у ресорном Министарству

Објасните зашто често напомињете да је питање старости и старења можда и најважније питање?

– Демографска структура становништва се убрзано мења. Старење становништва је светски проблем, који много теже пада сиромашним земљама. Предвиђа се да ће средином овог века, први пут у историји човечанства, број старих у свету премашити број младих. Србија спада у државе са најстаријом популацијом у Европи. Безмало једну петину становништва чине старији од 65 година, а, према проценама, они ће 2050. године чинити чак четвртину становника наше земље. За нас као друштво најважније је да што пре прихватимо чињеницу да све брже старимо, али и да су стари у стању да активно допринесе заједници, па друштво треба да се организује тако да искористи њихове потенцијале. С друге стране, највећи број старих ће у догледно време, због сиромаштва, болести, инвалидности, затражити услуге социјалне и здравствене заштите. Морамо с тим рачунати, планирати како да им изађемо у сусрет, јер људи ни у једној земљи не би смели да се плаше старости и немоћи, усамљености, смрти без сведока. Они иза којих су деценије животне борбе, не би требало да се при крају животног пута осећају бескорисно, сувишно.

У јуну је одржана конференција „Мој свет... твој свет... свет без насиља над старијима“, чији сте били иницијатор. Због чега је било значајно да се она одржи? Тада је спровођена и обука професионалаца и стручног особља у установама социјалне заштите за превенцију насиља над старијима.

– Поводом 15. јуна, Међународног дана борбе против насиља над старијима, Министарство рада, запошљавања и социјалне политике и Републички завод за социјалну заштиту, у сарадњи са Црвеним крстом Србије и уз подршку УНДП, организовали су ову међународну конференцију. Злостављање и дискриминација старијих је проблем који може да изазове веома озбиљне, по живот опасне физичке повреде, као и дугорочне психолошке последице.

На основу података Светске здравствене организације, 4-6 одсто старијих у развијеним земљама искусило је неки облик злостављања. Уједињене нације су, на заседању Генералне скупштине 19. децембра 2011, у Њујорку, званично препознале злостављање старијих као јавно-здравствени и социјални проблем који угрожава здравље старијих и крши њихова људска права. Због тога је 15. јун уврштен у календар УН као Дан борбе против насиља над старијима. И ми свим силама морамо да се одупремо насиљу над овим најрањивијим категоријама – децом и старима.

Наше Министарство чини све што може: уз низ других активности, организована је и обука професионалаца и стручног особља у установама социјалне заштите за превенцију насиља над старијима. Од маја до октобра ове године одржано је осам обука, које је похађало око 160 стручних радника и сарадника из геронтолошких центара и домова за старе, а програм обуке „Примена антидискриминационе праксе у раду са старијим особама“ сачинио је тим Геронтолошког центра Београд. Ради се доста, мада ће борба против сваког насиља, па и насиља над старијима, који су због слабости и немоћи лаке жртве злостављања, дати резултат само у благовременој, целовитој, системској сарадњи различитих сектора, јер ниједан друштвено организован систем, ма колико „формално моћан“, с овим проблемом не може да се избори сам. Врло је важна и улога медија у сузбијању насиља, али се, нажалост, овом феномену често приступа сензационалистички.

Докле се стигло у процесу лиценцирања организација социјалне заштите, и због чега је оно важно? Комора социјалне заштите је

основана почетком 2013. Шта је она до сада урадила поводом лиценцирања стручних радника?

– Лиценцирање је веома важно јер уводи систем контроле квалитета у социјалну заштиту, а то је прави начин да се подигне квалитет услуга. Правилници који ближе уређују ову област, усвојени у мају 2013, прописују основне услове за стицање лиценце. Пружачима услуга који имају искуство прописано законом дат је рок до маја 2016. да своју делатност, акте и пословање ускладе са овим стандардима и до назначеног датума уђу

ОСЕТЉИВИМ ГРУПАМА

у процес лиценцирања, док су нови пружаоци услуга дужни да прописане услове и стандарде испуне одмах, и потом, у законом прописаном року, стичу лиценцу. До сада још није издата ниједна лиценца, јер од маја нисмо добили ниједан захтев са неопходном комплетном документацијом. Министарство рада, запошљавања и социјалне политике, у сарадњи са Републичким заводом за социјалну заштиту, даје информације, тумачења и упутства везана за процес лиценцирања. У току је и серијал састанака које сваке недеље одржавамо са приватним пружаоцима услуге смештаја за старе. РЗСЗ је сачинио тзв. меке механизме подршке, упутства пружаоцима услуга социјалне заштите, који се могу наћи на сајту Завода. И на сајту Министарства се могу наћи правилници који ближе уређују ову област, као и контакти инспектора социјалне заштите. Ту је и ажурирани списак државних и приватних домова за старе који имају дозволу за рад. Стално се ажурирају и спискови домова којима је изречена забрана рада. За лиценцирање стручних радника надлежна је Комора социјалне заштите, основана јануара 2013. У Комору је до сада стигло 300 захтева из целе Србије, а одобрено је 220 лиценци, што је тек око десет одсто лиценци за које се морају поднети захтеви до краја јануара 2014. године.

Може се рећи да, када је реч о квалитету живота најстаријих, пример добре праксе ванинституционалне заштите старих јесу клубови и дневни центри за пензионере.

– Клубови и дневни центри су најподеснији облик заштите старих, зато што ова врста услуга подржава останак корисника у природном окружењу. Они у суштини не одлазе из својих породица, а функције заштите које њихове породице не могу да остваре преузимају овакви клубови и дневни центри, који корисницима омогућавају организовано слободно време, редовну, избалансирану исхрану, неку врсту неге, дружење, испољавање креативних потенцијала... Ово је ефикасан и економичан модел заштите и подршке најстаријим грађанима јер се тако чува здравље и избегава осећање усамљености и бескорисности најстаријих чланова породице.

Можете ли нам рећи нешто о увођењу правилника за геронтодомаћице и правилника о поступку остваривања и

/// Стално стварамо услове за већу доступност услуга социјалне заштите у свим деловима Србије ///

обезбеђивања права за овај вид ванинституционалне заштите?

– Ми стално стварамо услове за већу доступност услуга социјалне заштите у свим деловима земље. Данас готово свака локална самоуправа има развијену услугу „Помоћ у кући“, не увек у неопходном обиму, али се на томе свакодневно ради. Спецификацијом социјалне услуге „Помоћ у кући“ утврђене су циљне групе којима је она намењена, као и сврха ове услуге – подршка корисницима у задовољавању свакодневних потреба како би се унапредио и одржавао квалитет њиховог живота, што дужо очувало психофизичко здравље и одложило потенцијални развој болести. Спецификацијом су утврђене и активности у склопу ове услуге које практично означавају и најдиректније послове које обавља геронтодомаћица у дому и за корисника. Не постоји правилник за геронтодомаћице, али постоји Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите, који важи за целу Србију и који јасно прописује услове и стандарде којих се морају придржавати сви пружаоци услуга социјалне заштите, па и пружаоци услуге „Помоћ у кући“. Ова услуга је у надлежности локалних самоуправа, што значи да локалне управе утврђују ближе услове за њено коришћење, али сви имају обавезу да поштују основна правила и начела, минималне услове наведене у Правилнику о стандардима.

Када говоримо о рањивим групама треба неизоставно поменути и особе са инвалидитетом. Колико је током 2013. Ваше Министарство урадило на плану побољшања њиховог положаја?

– Израђен је, пре свега, текст Закона о употреби знаковног језика и отпочела је процедура његовог усвајања. Тако ће бити

законски уређено остваривање права глувих особа на употребу знаковног језика у поступцима пред органима јавне власти, у колективним облицима рада органа јавне власти, у области радних односа, образовања и васпитања, здравствене заштите, социјалне заштите, информисања и телекомуникација, стицање статуса тумача за знаковни језик, мере за унапређење употребе знаковног језика, као и прекршаји за повреду обавеза прописаних овим законом. У процедури је и усвајање Закона о социјалном предузетништву и запошљавању у социјалним предузећима. Усвојен је и Акциони план за спровођење Стратегије унапређења положаја ОСИ у Републици Србији од 2013. до 2015. године. Уз то, Министарство рада, запошљавања и социјалне политике, на челу са др Јованом Кркобабићем, потпредседником Владе Србије, стално подржава програме и услуге намењене унапређењу положаја особа са инвалидитетом које реализују 33 републичка и покрајинска савеза са 526 локалних удружења. У складу са одредбама новог закона о удружењима и ове године смо расписали конкурс за унапређење положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији. На конкурс су подржана 34 пројекта републичких и покрајинских савеза, у укупном износу од 230.711.278,60 динара. Наш Сектор за заштиту особа са инвалидитетом расписао је у 2013. и јавни

/// Лиценцирање је веома важно јер уводи систем контроле квалитета у социјалну заштиту ///

позив за подношење предлога пројеката за унапређење положаја ОСИ који је намењен свим социјално хуманитарним организацијама регистрованим у Србији. На овом курсу одобрено је 95 пројеката у износу од 61.056.527,96 динара.

Предводили сте делегацију Србије на 55. заседању Комитета УН за елиминацију свих облика дискриминације жена, и представили извештај о задацима које је наша држава испунила. Какву оцену је Комитет дао Србији?

– Упознали смо Комитет за свим законодавним и институционалним мерама које држава предузима да би унапредила положај жена у Србији и сузбила њихову социјалну искљученост и дискриминацију. Задатак наше делегације био је да представи периодични извештај, пружи одговоре на додатна

питања и увери Комитет да Србија поштује обавезе преузете ратификацијом Конвенције. Питања Комитета углавном су се односила на заштиту жена од насиља, механизме за заштиту жртава трговине људима, запошљавање, образовање, здравствену заштиту жена, приступ правди, правима и услугама социјалне заштите, учешће у политичком и јавном животу. Извештај и наступ делегације и самог шефа делегације током заседања Комитета оцењени су веома добро.

Министарство припрема Уредбу о наменским трансферима. Како ће она помоћи најсиромашнијим општинама у Србији?

– Уредба о наменским трансферима треба да омогући одређену финансијску помоћ слабије развијеним јединицама локалне самоуправе, како би и оне могле да развијају услуге социјалне заштите, чиме би се подигао укупни ниво заштите грађана у Републици. Уредба ће омогућити даљи процес трансформације постојећих установа за смештај, односно процес деинституционализације – кроз развој постојећих и нових услуга; подстаћи ће развој иновативних услуга, као и услуга од значаја за Републику. Законом о социјалној заштити предвиђено је да се путем наменских трансфера финансирају услуге социјалне заштите које по Закону финансирају јединице локалне самоуправе, и то у јединицама локалне самоуправе чији је степен развијености испод републичког просека; услуге социјалне заштите у јединицама локалне самоуправе на чијој територији имају седиште установе за домски смештај у трансформацији чији је оснивач Република, односно Аутономна покрајина, укључујући и трошкове трансформације тих установа; иновативне услуге и услуге социјалне заштите од посебног значаја за Републику Србију. Дакле, реч је о даљем развоју локалних услуга у заједници, што је један од највећих приоритета у систему социјалне заштите.

Јелена Оцић

САВЕТОДАВНИ ДАНИ СРБИЈЕ И ХРВАТСКЕ У СРЕМСКОЈ МИТРОВИЦИ И БЕОГРАДУ

Задовољни и грађани и саветодавци

Уз добру организацију и у конструктивној радној атмосфери, решен велики број дилема осигураника

Филијала РФ ПИО у Сремској Митровици била је први пут домаћин Међународних саветодавних дана Србије и Хрватске, који су одржани 1. и 2. октобра ове године.

добило потребне информације.

Највећи број питања која су осигуранци из Србије постављали представницима Мировинског завода Хрватске односио се на: трајање поступака

вода за мировинско осигурање, према речима Дамира Богдана из Дирекције ПФ ПИО у Новом Саду, били су, између осталог, и прилика да се направи увид у поједине конкретне предмете

Учесници саветодавних дана у Сремској Митровици

То је била прилика да сви грађани који су стекли својство осигураника према прописима о пензијском и инвалидском осигурању Републике Србије и Републике Хрватске, са пребивалиштем у Србији, у непосредном разговору са представницима носилаца овог осигурања из обе земље буду информисани о свим за њих битним питањима из ове правне области.

Учешће на саветодавним данима у Сремској Митровици правовремено је заказало 54 грађана, али је током њиховог трајања тај број повећан, тако да је за два дана укупно њих 62

комплетирања свих података о пензијском стажу који је навршен према хрватским прописима, трајање поступака по већ поднетим захтевима за признавање права на пензију, проблем непризнавања пензијског стажа који је навршен за време ратних дешавања на територији Хрватске (конвалидација стажа), затим на услове за признавање права на пензију према хрватским прописима, исплату заосталих износа пензије, те на обрачун и висину пензије признате према хрватским прописима.

Саветодавни дани одржани са представницима Хрватског за-

у којима, због различитог тумачења и примене појединих одредби важећег Споразума о социјалном осигурању између Републике Србије и Републике Хрватске, још нису донете одлуке о признавању права на пензију.

Представници оба носиоца пензијског и инвалидског осигурања сагласни су да саветодавне дане и даље треба одржавати.

– Директан контакт са осигураницима много је бољи него дописивање које траје знатно дуже, и више се проблема реши, а и каснији контакти телефоном

су много једноставнији – каже Душка Поточњак Караванић из Сређишње службе у Загребу.

Добра организација, конструктивна радна атмосфера и решен велики број дилема осигураника, речи су које укратко могу описати ове саветодавне дане.

Још једни успешно организовани дани разговора са хрватском страном завршени су и овог пута у Београду, 3. октобра, а протекли су у радној и пре свега позитивној атмосфери.

Саветодавци из Фонда ПИО и из Хрватског завода за мировинско осигурање заслужни су што је око 70 заинтересованих грађана у Београду отишло са саветовања задовољно. На своја питања добили су одговоре, дате су им неопходне информације и пружена правна помоћ, а најчешће дилеме биле су у вези са подацима о периодима осигурања навршеним у Хрватској, са условима за остваривање права по хрватским прописима, као и са поступком конвалидације одлука и аката из области пензијског осигурања. Захваљујући ефикасном раду саветодаваца и њиховом великом искуству у области спровођења система пензијског осигурања, а посебно искуству у раду

ли телефоном, али и они који су са заказивањем закаснили, јер су термини били попуњени, или они који се чак нису ни најавили.

Саветодавни дани су, поред осталог, били и прилика да се са колегама из Хрватске ажурирају и размене спискови ургенци-

јако задовољни што овде, у својој земљи, имају могућност да за кратко време сазнају оно за шта би им службеним путем било потребно више месеци или одлазак у Загреб, што више кошта, а нису сви ни у могућности да путују.

Милка Божић из Батајнице није на време добила „особни

ситуацију да тек кад треба да се пензионисањем сазнам да ми неке године стажа нису евидентирани како треба и да онда због тога чекам месецима, или чак и годинама на решење. А кад су већ саветодавци из Загреба овде, било ми је веома једноставно да све проверим. То сам

Са саветовања у Београду

ја, као и обавештења у вези са онима које су раније достављене. Заједнички је констатовано да је неопходно да се решавају по тим предметима и са једне и са друге стране да приоритет,

број” из Хрватске тако да, иако је добила решење, није примила ни једну пензију из Хрватске.

– Решење сам добила на кућну адресу са износом пензије и била сам јако задовољна. Ипак, то је било још децембра прошле године, а ја до данас ни једну уплату нисам примила. Дошла сам да видим о чему се ради и сазнала да је у питању грешка јер немам тај особни број (пошто сам ја увек овде радила, само је фирма била хрватска), па је то разлог што још не стижу пензије. Сад су забележили о чему се ради и рекли да ће грешка бити исправљена чим се врате у Загреб, тако да могу да очекујем заостале пензије и потом редовну исплату убудуће – задовољна је наша саговорница.

Мирјана Козар Мрашовић из Београда дошла је само да провери да ли је све у реду са њеним стажом у Хрватској.

– И по нашим и по њиховим прописима, ја имам још неколико година до пензионисања, али пошто су већ ту, одлучила сам да се на време распитам да ли је сав мој стаж у Хрватској, а то је око шест година, евидентирани, и сазнала да је све у најбољем реду. Не желим да дођем у

и урадила и јако сам задовољна што мирно могу да чекам услов за пензионисање – каже за „Глас осигураника” Мирјана Козар Мрашовић.

Задовољан је после разговора са хрватским саветодавцима био и Београђанин Бранко Колат.

– Имам 12 година стажа у Хрватској, а треба да остварим право на инвалидску пензију. Сада сам сазнао да и према њиховим прописима испуњавам услове, треба само у Немањиној да поднесем захтев. Добио сам праву и детаљну информацију и упутство шта треба да урадим и јако ми је драго што сам то могао овде, у Београду, уместо да путујем у Загреб, тако да мислим да су оваква саветовања права ствар а и јако су добро организована – јасан је Бранко Колат.

Пракса одржавања саветодавних дана са Хрватском два пута годишње, у мају у Загребу и у септембру у Београду, већ је устаљена, што је од изузетног значаја за ефикасно спровођење споразума о социјалном осигурању између две земље.

**И. Митровић
В. Анастасијевић**

Што пре доставити захтев за ОИБ

Било да корисници пензије живе на њеној територији или не, Република Хрватска уводи обавезан „особни идентификациони број (ОИБ)”. Хрватски завод за мировинско осигурање (ХЗМО) пролетос је доставио корисницима обавештење и захтев за одређивање и додељивање ОИБ, који је требало да испуне и доставе надлежној пореској управи. Маријана Планк Бобинац из Хрватског завода каже да је увидом у базу података утврђено да одређени број корисника са пребивалиштем ван Хрватске није поднео захтев за одређивање и додељивање ОИБ, на адресу било ког подручног уреда Пореске управе у РХ. Да би им се доделио ОИБ и наставила несметана исплата пензија, апелује се да то учине до краја октобра 2013. године.

У Републици Хрватској је од 14. септембра на снази Уредба о допунама Закона о мировинском осигурању, према којој се кориснику пензије који на захтев ХЗМО у предвиђеном року није доставио исправу или податак потребан за исплату примања обуставља исплата, ако ХЗМО до тог податка не може да дође службеним путем.

Образац захтева може се наћи и на интернет адреси ХЗМО:

www.mirovinsko.hr, где корисник такође може проверити да ли му је ОИБ већ додељен.

Ј. О.

са странкама, примљени су и посаветовани сви грађани који су дошли: они који су термин доласка благовремено заказа-

имајући у виду дужину трајања поступка у овим случајевима. За наш лист су, по изласку од саветодаваца, сви наглашавали да су

Нови Сад: обележен Светски дан достојанственог рада

Савез самосталних синдиката Војводине (СССВ) обележио је у Новом Саду 7. октобар, Светски дан достојанственог рада. Достојанствен рад као идеју и циљ увела је Међународна организација рада 1999. године. Обележавајући овај дан, СССР се солидарисше са синдикатима широм света.

Говорећи о најавама промена Закона о раду, Закона о штрајку и Закона о ПИО, Горан Милић, председник СССР, и Владимир Гвозденовић, председник ССС Новог Сада, истакли су да је у Србији од почетка

кризе изгубљено око 600.000 радних места, од чега 150.000 у Војводини. Према наводима СССР, 70 одсто радника у Србији прима минималац, а најугроженији су радници у приватном сектору, којима се плате не исплаћују редовно, као ни доприноси за социјално осигурање.

Представници СССР су нагласили да се без продуктивног запошљавања, заштите права радника и стварног социјалног дијалога не може говорити о достојанственом раду.

Истраживање о здрављу становништва Србије

Министарство здравља у сарадњи с Институтом „Др Милан Јовановић Батут“ 4. октобра је почело да спроводи истраживање о здрављу становништва Србије у циљу планирања даљих активности и дефинисања здравственог система. Истраживање ће трајати до 30. новембра, а у њему ће учествовати 6.500 породица, односно нешто више од 19.000 људи, у Београду, Војводини, Шумадији, источној, западној и јужној Србији. Први резултати очекују се почетком 2014.

Оваква истраживања спроведена су и 2000. и 2006. године да би се сагледале здравствене потребе становништва, стање здравственог система, као и понашање и навике становништва које су повезане са здрављем.

Пошто је методологија истраживања усклађена са земљама ЕУ, постоји могућност за упоређивање параметара.

Лакше до лека

На сајту Републичког фонда за здравствено осигурање (РФЗО) однадавно грађани могу да се информису о томе где се налази најближа апотека која има лек који им је потребан.

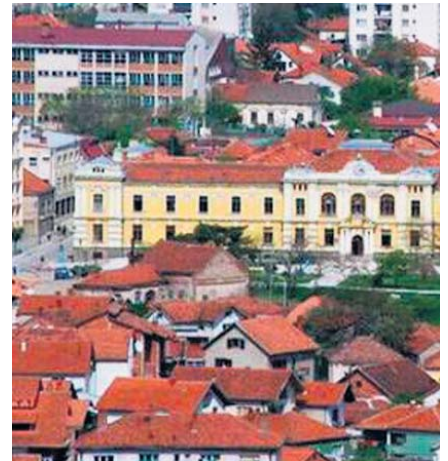
Посетом сајту РФЗО или неке апотекарске установе грађани ће, лоцирањем своје позиције на да тој мапи, моћи да виде пет најближих апотека које имају лек који им је потребан, али и његове залихе у тим апотекама.

Према најавама, половином овог месеца треба да почне и примена новог софтвера у здравственим установама, путем којег ће грађани на сајтовима клиника моћи да виде и податке о броју расположивих постеља, исправности апарата и поименичном дежурству лекара. У наредних пет месеци у овај систем би требало да буду укључене све здравствене установе.

Прокупље: посао за ОСИ

У сарадњи Центра за социјални рад и филијале Националне службе за запошљавање у Прокупљу, у оквиру програма јавних радова, обезбеђен је посао и за особе са инвалидитетом (ОСИ) које ће радити послове прикладне њиховим физичким способностима. Месечна плата за те послове износиће око 20.000 динара.

У Центру за социјални рад најављују да ће са пројектом „Солидарност особа са инвалидитетом“ убудуће конкурисати за послове у јавним радовима, што ће помоћи да и друге особе добију посао на одређено време и тако обезбеде егзистенцију бар за један период.

ТОС отворио информативни кутак у Паризу

Туристичка организација Србије (ТОС) омогућила је свим потенцијалним туристима из Француске да се убудуће на једном месту информису о свеукупној туристичкој понуди наше земље.

Овај информативни кутак званично је отворен 28. септембра 2013. у просторијама Културног центра Србије у Паризу. Тим поводом, у просторијама овог Центра организован је свечани пријем којем су присуствовали представници медија, туристички посленици из Француске и друге угледне званице.

На скупу је говорио амбасадор Србије у Француској, Рајко Ристић, и Гордана Пламенац, директорка ТОС-а.

Трећа рата помоћи београдским пензионерима

На основу Одлуке о финансијској помоћи пензионерима, 30. септембра почела је исплата треће рате помоћи најстаријим Београђанима са најнижим примањима.

Град Београд ову помоћ обезбеђује за 105.000 пензионера у укупном износу од 245.837.000 динара.

Исплата пензија

Исплата првог дела септембарских припадности пензионерима из категорије запослених почела је 10. октобра.

Пензионерима самосталних делатности септембарске пензије су исплаћене 3. октобра.

Бивши пољопривредници и војни пензионери примили су своје целе септембарске пензије 5. октобра.

Формирано удружење младих привредника

Према подацима Агенције за привредне регистре, број активних предузетничких радњи и предузећа у Крагујевцу у првих шест месеци 2013. био је у благом порасту у односу на прошлу годину. У том периоду у Крагујевцу је основано 79

предузећа и 487 предузетничких радњи. Број угашених привредних друштава је скоро три пута мањи од новооснованих, док је број затворених предузетничких радњи скоро на истом нивоу са бројем нових.

Крагујевчани се најчешће одлучују за отварање угоститељских објеката и фризерских салона. Међу новим предузетницима подједнак је број мушкараца и жена, а све је више и младих људи који се одлучују да покрену сопствени посао.

Београдски сајам књига

Од 20. до 27. октобра у Београду ће бити одржан 58. Међународни сајам књига, а почасни гост ове године биће Пољска. У халама 1, 1А, 2 и 4 Београдског сајма представиће се најпознатији издавачи, књижари, дистрибутери, библиотекари и многи писци из земље и иностранства. Награде које ће и ове године бити додељене су

За школски дан намењен организованим посетама ученика, студената, наставника и професора, који је саставни део Сајма књига од 2005. године, издавачи припремају посебан програм. Поред тога, уведени су и породични дани када ће моћи да се купи породична улазница уз посебан попуст.

Радно време Сајма биће од 10 до 21 сат, а посетиоци ће за по-

Крагујевац: расте број активних предузећа

Млади предузетници убудуће ће моћи да делују кроз Удружење младих привредника Србије – УМПС, које је недавно основано с циљем креирања бољег пословног амбијента за вршњаке који се баве сопственим бизнисом. Како наводе оснивачи, Удружење би требало да помогне у решавању проблема са којима се млади предузетници суочавају у послу и истовремено да штити њихове интересе заступањем пред надлежним органима и доносиоцима одлука.

У раду оснивачке скупштине учествовали су представници 17 предузећа, а за председника Удружења изабран је Филип Радојичић, власник фирме Дамек д. о. из Чачка.

У УМПС-у кажу да ће окупљати најактивније и најспособније младе људе у Србији који желе да оснују сопствена предузећа или их већ имају. Удружење ће за њих организовати обуке за израду бизнис планова и унапређење пословања, обавештаваће их о конкурсима за финансирање и подстицање иновација и о програмима кроз које могу добити менторску подршку. У Удружење ће се сливати информације о стручним скуповима, сајмовима, али ће оно бити и место за размену идеја, знања и искустава.

Оснивање Удружења подржао је УСАИД-ов Пројекат одрживог локалног развоја.

„Издавач године“, „Издавачки подухват године“, „Дечја књига године“ и „Најлепша књига“.

јединачне улазнице издвајати 250, док ће цена групне улазнице износити 150 динара.

ПРАВА СТАРИЈИХ НА РЕЗИДЕНЦИЈАЛНОМ СМЕШТАЈУ

Дом мора бити лични избор

Резултати мониторинга људских права старијих на резиденцијалном смештају у 20 установа социјалне заштите у Србији, 15 приватних и пет државних домова, у којима живи 1.610 корисника, и обилазак два нерегистрована дома, представљени су 30. септембра у Медија центру Београд. Истраживање је само део активности пројекта који спроводи организација Amity у партнерству са Аутономним женским центром и у сарадњи са Тимом за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије, а финансира га делегација Европске уније у Србији.

Надежда Сатарих из Amity-ја истакла је да је постојала пуна сарадња са Министарством рада, запошљавања и социјалне политике, а да је само једна установа одбила сарадњу – „Долче вита – Кеј” из Београда, која је посету условила плаћањем.

– Сви други су отворили врата, могли смо да завиримо у сваки ћошак, а посветили су нам и своје време. Истраживање је спроведено и захваљујући изузетној сарадњи са самим корисницима резиденцијалног смештаја. Разговарали смо са 161 особом. У пројекту је учествовало и 18 представника организација цивилног друштва – навела је Надежда Сатарих.

Владимир Пешић, помоћник министра за рад, запошљавање и социјалну политику, рекао је да је ово министарство веома ангажовано на заштити угрожених друштвених група, и да стари у нашој земљи спадају у најо-

сме бити одлука других. Речено је и да је веома важан садржај социјалног и културног живота у домовима, који је развијен у државним домовима, док је у приватним фокус само на нези и исхрани.

сетљивију групу. Министарство је, у сарадњи са организацијама цивилног друштва, развило различите сервисе од којих је трећина намењена заштити старих.

О начину, квалитету и самосталности свог живота говорила је корисница из Дома Вождовац, Даница Храмов, а учесници конференције су се сложили да је кључ живота у дому то да одлуку да ли ће у њему живети или не донесе сама особа. То не

истраживање је показало да недоследно поштовање права старијих почиње већ у породици, а наставља се у установи услед недовољне обавештености и особља и старијих о правима, недовољно обезбеђених механизма заштите и неразрађених стандарда квалитета неге и људских права старијих.

У систему заштите се ускраћују права старијима да доносе сопствене одлуке, многи нису

информисани нити подстакнути да учествују, чак ни у државним домовима, где су обезбеђени механизми учешћа којих у приватним домовима и нема. Због тога ће Amity са својим партнерима започети едукацију пружалаца услуга и корисника о људским правима старијих у установама у којима је обављено надгледање.

Из резултата истраживања може се, поред осталог, видети и да основна здравствена заштита није у једнакој мери доступна корисницима приватних домова, као што је то случај са онима који живе у државним домовима. Услови смештаја су различити, од одличних до прихватљивих. Примећена је пренасељеност у појединим државним, и у обојма неких приватних домова. Постоје, међутим, и домови са веома квалитетним условима смештаја, где има довољно простора за приватност и заједничких просторија, који нуде и богате садржаје активности.

На конференцији су учествовали и Жарко Шундерић из Тима за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе РС, др Александра Милићевић Калаших, стручни сарадник Amity-ја, и Тања Игњатовић из Аутономног женског центра.

Јелена Оцић

СЕДНИЦА ИЗВРШНОГ ОДБОРА САВЕЗА ПЕНЗИОНЕРА ВОЈВОДИНЕ

О социјалном положају пензионера

На недавно одржаној седници ИО Савеза пензионера Војводине разговарало се о кретању пензија и социјалном положају пензионера, о утрошку планираних средстава и о предстојећим активностима.

Како је истакао Милан Ненадић, председник СПВ, Програмом рада Савеза за ову годину између осталог је предвиђено и праћење кретања пензија и материјалног положаја пензионера.

– У условима када је потрошачка корпа два и по пута већа од просечне пензије, а пет пута већа од најнижег пензијског износа, јасно је да је пала реална вредност пензија, да

су куповна моћ и социјални положај пензионера све лошији – нагласио је Ненадић.

На седници се говорило и о Закону о ПИО и о планираним повећањима пензија у 2013. и 2014. години. Истакнуто је да ће Савез наставити да указује надлежним институцијама на неповољан социјални положај пензионера и да ће тражити да се пензије ускладе са кретањем инфлације и потрошачких цена.

Председник СПВ је информисао чланове да је Уставни суд одбацио иницијативу Савеза којом се тражила оцена уставности члана 80а Закона о ПИО и члана 21 Закона о изменама и допунама Закона о буџетском систему.

– И поред одбацивања нашег захтева, сматрам да се из образложења Суда јасно види да је иницијатива била оправдана – истакао је Ненадић.

Чланови ИО разматрали су и утрошак средстава из оперативне резерве за културно-уметничке и спортске манифестације, за санацију пословног простора и друге потребе градских, општинских и гранских удружења, чланица Савеза. Одобрена су средства Градском удружењу пензионера Сремске Митровице за организацију овогодишње Смотре хорова пензионера Војводине.

Драган Корач

Разједињеност и расцепканост на штету радника

Удружење синдиката пензионера Србије (УСПС) 30. септембра организовало је округли сто на тему „Синдикати данас – шта и како даље“. Учесници су били представници репрезентативних синдиката, научни радници и професори универзитета који се баве овом проблематиком.

Живомир Тешић, заменик председника УСПС, у уводном излагању је нагласио да разједињеност и уситњеност синдиката, изостанак заједничких акција и међусобни сукоби не доприносе одбрани интереса радника, већ производе супротне ефекте. Имајући у виду друштвено-економску ситуацију и најављене мере, Тешић је позвао на хитну, јединствену и снажну синдикалну реакцију.

Критике су упућене и на рачун синдикалног руководства, а истакнуто је и да је нејединство и некоректност у односима међу синдикатима пре свега субјективне природе. Из УСПС су такође поручили да основни циљ треба да буде стварање што мањег броја снажних синдиката са репрезентативним бројем чланова, као и да треба омогућити чланство незапосленима, пољопривредницима и пензионерима. Као прелазну фазу УСПС предлаже да постојећи синдикати формирају синдикални парламент на коме би се одлучивало о свим кључним питањима и предузимале јединствене акције.

У Србији данас постоји шест синдикалних централа и 23.310 регистрованих синдикал-

них организација, а, илустрације ради, само у оквиру ГСП Београд постоји 21 синдикат, док их у „Железницама Србије“ има чак 28. Према подацима које је изнео проф. др Зоран Ивошевић, тај број је још већи и премашује 25.000, а пракса показује да многи синдикати постоје управо због привилегија синдикалног руководства, а не због интереса радника.

Социолог Срећко Михаиловић главне разлоге пропадања синдиката види у смањењу броја чланова, опадању друштвене моћи синдиката, поверења и солидарности. Синдикална руководства су, према Михаиловићу, развила „културу међусиндикалних сукоба“, где се одговорност за лоше стање радника, ниске плате, лоше услове рада и високу незапосленост приписује другом синдикату, а не послодавцу или држави. Иако се пропадање синдиката дешава у целом свету, паметни синдикати трагају за стратегијама оживљавања и заустављања пропадања, док синдикати у Србији још нису ни свесни да пропадају. У овом моменту усаглашени синдикални ставови о Закону о штрајку и Закону о раду су услов за изостанак синдиката, навео је Срећко Михаиловић.

Проф. др Дарко Маринковић између осталог је истакао да су знање и информација кључно оружје демократских, развијених синдиката, а да у нашој земљи нема систематског приступа синдикалном образовању. Маринковић је нагласио и важност контроле синдикалних финансија, тј. постојање независног финансијског органа синдиката.

Потпредседник Већа Савеза самосталних синдиката Србије и председник ССС Београда, Влада Андрић, истакао је да је синдикату потребна помоћ и да је и тај скуп у функцији мобилизације свих друштвених снага у Србији.

Весна Кадиф

РАДИОНИЦА НОВОСАДСКОГ ХУМАНИТАРНОГ ЦЕНТРА

Развој социјалних услуга за старије

Новосадски хуманитарни центар (НСХЦ), у партнерству са Покрајинским заводом са социјалну заштиту, организовао је прву од планиране четири радионице у оквиру НЕТ-Ејџ пројекта.

Радионице су део међународног пројекта финансираног средствима ЕУ ИПА Јадранског програма прекограничне сарадње, чији је циљ оснаживање и развој одрживих капацитета за иновативне социјалне и здравствене услуге за старије, као и промоција активног старења.

На радионицама ће учествовати представници установа и организација укључених у пружање социјалних услуга за старије у Новом Саду и Војводини. Очекује се да ће се кроз радионице формулисати препоруке за иницирање политике за старе у Покрајини.

На првој радионици, поред НСХЦ и Покрајинског завода, учествовали су и представници Покрајинског секретаријата за здравство, социјалну политику и демографију, центара за социјални рад, геронтолошких центара, црквених хуманитарних организација, Удружења пензионера града Новог Сада, као и Удружења грађана „Алцхајмер“ Нови Сад.

Према речима Чиле Стојановић, асистенткиње на пројекту, представљени су резултати анализе стања, препрека и могућности услуга за старе у Војводини, а затим се у групама радило на различитим темама везаним за пројекат.

– Закључено је да је потребно повезивање пружалаца социјалних услуга на локалном нивоу да би се услуге надопуњавале а не дуплирале, већа међусекторска сарадња, као и да у активности треба укључити

Чила Стојановић

приватне пружаоце социјалних услуга и здравствене установе – нагласила је Стојановић.

До краја године биће одржана још једна радионица и две у 2014, након чега ће препоруке бити представљене надлежном покрајинском секретаријату.

Д. Корач

Шта има на пијаци

Ролован плави патлиџан

Састојци: 4 патлиџана, 100 г пиринча, 300 г млевеног меса, 2 главице црног лука, 3-4 чена белог лука, 3 парадајаза, мало босиљка и першуновог листа, 2-3 кашике киселе павлаке, 1 дл мешавине белог вина и воде, уље, со, бибер.

Начин припреме: патлиџан опрати, одсећи му крајеве, исећи га по дужини на танке шните. Мало га посолити и оставити да пусти горчину. Пиринач опрати и обарити. Црни и бели лук очистити, исећи ситно и пропржити на уљу. Луку додати млевено месо. Затим додати ситно исецкан парадајз и мало динстати. Ситно исецкати першунов лист и босиљак па додати месу. Склонити са ватре и у то умешати оцеђени пиринач, павлаку и зачине. Убрусом осушити патлиџан и на сваку шниту ставити по мало најева. Чврсто увити у ролну, причврстити чачкалицом. Поређати у науљену тепсију и подлити вином. Пећи у рерни загрејаној на 200 степени око 20 минута.

Природа
за негу
косе

За суву косу: умутити беланце и два жуманцета, додати кашичицу меда, супену кашику маслиновог уља, сок од једног лимуна. Све сјединити и умасирати у мокру косу. Увити у пешкир и оставити да делује петнаестак минута. Добро испрати.

За оштећену косу: направити мешавину од 10 г мајчине душице, 10 г рузмарина, 10 г листова коприве, 40 мл рицинусовог уља, 20 мл маслиновог уља. Све измешати, ставити у посуду са поклопцем. Добро затворено нека одстоји 48 сати. Оцедити од биљака. Нанети по темену и дуж власи. Увити у фротир и оставити да делује неколико сати. Након тога опрати косу благим шампоном.

За сјај седе косе: две супене кашике сувог различка прелити са ½ л кључале воде. Поклопити и оставити 2-3 сата да одстоји. Оцедити и додати сок од пола лимуна. На већ опрану и мало просушену косу нанети уместо регенератора. Не треба испирати.

Против перути: направити мешавину од 2 капи уља рузмарина, 2 капи уља лимуна, 3 капи уља кедровине и супене кашике уља пшеничних клица. Све помешати и умасирати у кожу главе. Најбоље оставити целу ноћ да делује. Косу опрати и добро испрати.

Против опадања косе: за овај проблем добро ће деловати мешавина од 50 г семенки листова драгољуба, 50 г насецкане мајчине душице са литром 60 процентног алкохола. Мешавину оставити да одстоји 10 дана, потом оцедити. Сваки дан утрљавати у теме главе, може и два пута.

Тиквице са пилетином

Састојци: 5 мањих тиквица, 300 г пилетине, 2 црна лука, 3 чена белог лука, 2 дл киселе павлаке, со, бибер, мало мирођије и першуновог листа, уље.

Начин припреме: тиквицама одсећи крајеве, опрати их, пресећи по дужини и издубити. Издубљени део ситно исецкати. На уљу пропржити ситно исечен црни лук, додати бели лук и исецкани део тиквица. Пилеће месо ситно исећи и додати луку. Динстати на тихој ватри око 15 минута па

додати зачине. Овим пунити тиквице и ређати их у науљену тепсију. Пећи у рерни загрејаној на 200 степени да добију лепу боју. Пред крај сваку прелити киселом павлаком и на кратко вратити у рерну да се запеку.

Орада са поврћем

Састојци: орада око 1 кг, 400 г целера, 250 г парадајаза, 2 црвена лука, љута папричица, 2 чена белог лука, 2 средње шаргарепе, 125 мл белог вина, со, бибер, уље, лист першуна.

Начин припреме: целер опрати, лишће ситно исецкати, а бели део исећи на штапиће. Парадајз прелити врућом водом да му се скине кожица и исећи на крупно. Лук исећи на кругове, а љуту папричицу очистити од семена и исећи. Бели лук истиснути, а шаргарепу ситно исецкати на коцкице. Рерну загрејати на 180°C. У посуду у којој ће се пећи риба загрејати уље, додати поврће. Рибу зарезати са обе стране на 2-3 места, посолити и побиберити па ставити на поврће. Прелити вином помешаним са три кашике уља. Пећи око 35 минута, повремено преливати. Печену рибу посути ситно сецканим першуном.

Једноставна чоколадна торта

Састојци: по две шоље од беле кафе шећера, јогурта, брашна, око пола шоље уља, 3-4 кашике какао, пола кесице соде бикарбоне, 200 г чоколаде, 150 г шећера, 150 г маргарина, 1 дл млека.

Начин припреме: у посуду помешати шећер, јогурт, уље, какао, брашно, соду бикарбону. Направити хомогену масу. Пећи у подмазаном плеху у рерни загрејаној на 180°C око 30 минута. У међувремену растопити маргарин, додати шећер, млеко и чоколаду. Кад се све отопи, прелити печени колач. Оставити да се охлади.

Напомена: колач се може сећи у штангле или као торта и служити уз умућени шлаг.

Припремила: Софија Доминиковић

Основни Office Toolbar (21)

Опција References

Опција **References** је трака са алаткама која се састоји из палета **Table of Contents**, **Footnotes**, **Citations & Bibliography**, **Captions**, **Index** и **Table of Authorities**. На свакој од ових палета налазе се иконе које извршавају одређене команде.

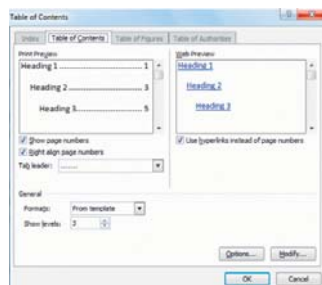
Палета Table of Contents

Састоји се из икона:

Икона	Име	Користи се за
	Table of Contents	додавање садржаја документа;
	Add Text	додавање нивоа на коме се налази садржај;
	Update Table	сређивање табела садржаја по броју странице и нивоима.

Израда садржаја

Поступак за израду садржаја је:

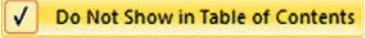

1. маркирамо наслове документа које желимо да убацимо у садржај;
2. изаберемо опцију **Home**;
3. на палети **Styles** изаберемо стил (нпр. **Heading 1**) којим желимо да се прикажу наслови;
4. кликнемо изнад почетка текста да бисмо направили простор за садржај;

5. изаберемо опцију **References**;

6. кликнемо на икону **Table of Contents**;
7. изаберемо опцију **Insert Table of Contents**;
8. поред опције **Show levels** изаберемо колико нивоа желимо да имају наслови;
9. поред опције **Tab leader** изаберемо врсту линије која ће да наводи до броја странице на којој се налази жељени садржај;
10. кликнемо на дугме **Options**;
11. отчекирамо **Outline levels** да би се наслов појавио без текста;
12. кликнемо на дугме **OK**.

На екрану ће се појавити наслови садржаја које сада можемо средити по нивоима по следећем поступку:

1. маркирамо поднаслов;
  2. изаберемо опцију **Home**;
  3. на палети **Styles** изаберемо стил којим желимо да се прикажу наслови;
  4. изаберемо опцију **References**;
  5. кликнемо на икону **Add Text** и додамо нивое наслова;
  6. маркирамо наслов у садржају на коме желимо да додамо поднаслов;
  7. кликнемо на икону **Update Table**;
  8. чекирамо **Update entire table** (среди целокупну табелу);
  9. кликнемо на дугме **OK**.
- Садржај је сада сређен по нивоима.

Палета Footnotes

Састоји се из икона:

Икона	Име	Користи се за
	Insert Footnote	додавање фуснота тексту у документу (бројеви фуснота се сами одређују);

	Insert Endnote	додавање ендноте тексту у документу (смештају се на крају целог документа);
	Next Footnote	приказивање претходне или следеће фусноте у документу;
	Show Notes	приказивање где се налазе све фусноте и ендноте у документу.

Убацавање фусноте

Када желимо да неке речи у тексту боље објаснимо, поред њих ћемо ставити неки знак, а он ће се појавити и на дну странице где можемо откуцати објашњење те речи. Поступак за убацавање фусноте је следећи:

1. доведемо курсор миша иза речи поред које желимо да се нађе неки број;
2. кликнемо на икону **Insert Footnote**;
3. рачунар ће сам пребацити број на крај странице, па на тој позицији можемо укуцати објашњење (фуснота почиње од броја 1).

Када се вратимо из подножја у текст, можемо да видимо број под којим смо нумерисали одређену фусноту поред жељене речи. Уколико кликнемо на икону **Show Notes** и курсор мишем доведемо на жељену реч, појавиће се балончић са објашњењем те речи изнад ње. Када левим тастером миша кликнемо на стрелицу која се налази у десном доњем углу палете **Footnotes**, на екрану ће се приказати прозор **Footnote and Endnote**. У њему можемо да подешавамо позицију и изглед фусноте:

1. у позицији **Location** одређујемо позицију у документу где ће бити смештене **Footnotes** и **Endnotes** (на дну странице, поред текста...);

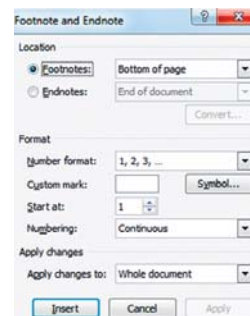
2. у позицији **Format** бирамо:
  - а) стил бројева за нумерисање фусноте;

- б) ако желимо да неки симбол стоји до речи коју треба да објаснимо, користимо подопцију **Custom mark**: укуцамо бирани симбол, па кликнемо на **OK**;

- в) у пољу **Start at** бирамо од ког броја почињемо да бројимо фусноту;

- д) уколико у документу имамо више речи које треба да објаснимо, користимо опцију **Numbering** која одређује одакле бројање (**Continuous** – непрекидно од почетка документа, **Restart each section** – бројање почиње од сваке нове секције и **Restart each page** – бројање почиње од сваке нове странице);

3. кликнемо на дугме **Insert**.

Палета Citations & Bibliography

Састоји се из икона:

Икона	Име	Користи се за:
	Insert Citation	убацавање напомене која је везана за цитат (из које књиге, новина, и чији је одређени цитат који је коришћен у тексту);
	Manage Sources	преглед главне листе извора и текуће листе свих извора који су цитирани у документу;
	Style	избор стила за одабрани цитат;
	Bibliography	приказ листе свих извора које смо користили при креирању документа (често је смештена на крају документа).

Предраг Јовановић

Наставиће се

ТРЕЋЕ ДОБА У КЊИЖЕВНОСТИ

Старост као вечност

У оквиру обележавања четрдесетогодишњице Геронтолошког друштва Србије (ГДС) и Фестивала стваралаштва „Златно доба“ Установе Геронтолошки центар, 25. септембра је одржана трибина „Старост као књижевни мотив“. Повод за

рођеног 1979, до најстаријег Јовице Аћина (1946), а оне су резултат пројекта који покушава да одговори на питања: када се постаје стар, шта очекујемо од старости, страх од старости, жаљење за младошћу, старост као радост или туговање и тако даље.

харија и Срђана В. Тешина, који су позвали двадесетак писаца да из једне дубоко личне, индивидуалне перспективе одговоре на питање шта је то старост. Посебна драгоценост ове књиге је што приповедачи показују умеће да једну тему изместе из типизираних представа које обично постоје у нашем друштву, а врло често и у нашој књижевности. Писци у овој књизи старост виде као виталан део живота, у коме човек може да осмисли и испуни своје време, у коме може да се суочи са врло изазовним темама за које раније није имао времена или је, притиснут стихијом свакодневног живота, од тих тема бежао у нешто што је сувише практично.

Из ове књиге се види колико старост може да буде откриће радости, откриће саме спознаје и смисла живота. Књижевник Душко М. Петровић сматра да ову вредну књигу с мало више маште можемо видети и као роман чији је главни јунак старост.

Милица Милић, почасни члан ГДС, каже да живимо у времену у коме влада свемирска равнодушност према људској патњи и умирању и да наше друштво губи што не користи велике потенцијале људи трећег доба.

У антологији „Старост“ објављене су приче Јовице Аћина, Слободана Тишме, Милице Мићић Димовске, Жарка Радаковића, Давида Албахарија, Светислава Басаре, Љубице Арсић, Михајла Пантића, као и приче Јелене Ленголд, Милете Продановића, Зорана Ћирића, Веселина Марковића, Мирка Демића, Илдико Ловаш, Срђана В. Тешина, Угљеше Шајтинца, Саше Илића, Боривоја Адашевића, Андрије Матића и Миће Вујичића.

Ј. Оцић

Са трибине посвећене књижевним делима чија је тема старост

ову трибину била је збирка прича „Старост“ издавачке куће „Архипелаг“, коју су приредили Давид Албахари и Срђан В. Тешин.

Према речима председника ГДС, Милоша Немањића, демографска слика Србије је таква да се тема старост намеће књижевности. У овој антологијској збирци су приче 21 аутора, од најмлађег Миће Вујичића,

Занимљиво је, каже Немањић, да од 21 аутора само њих петоро припада генерацији на прагу такзваног трећег доба (рођених од 1945. до 1949).

Гојко Божовић, директор и главни уредник издавачке куће „Архипелаг“, наводи да је тематска антологија „Старост“ настајала годину дана, а да је идеја потекла од Давида Алба-

СПОРТСКИ СУСРЕТИ ИНВАЛИДА РАДА БАНАТА У НОВОМ БЕЧЕЈУ

Вршчани најбољи

Савез инвалида рада Војводине у програму рада планира и спортске сусрете својих чланова, па су тако недавно одржани Спортски сусрети инвалида рада Бачке у Оџацима и Спортски сусрети инвалида рада Баната у Новом Бечеју.

У Оџацима је, у организацији ООИР Оџаци, учествовало 18 општинских организација са укупно 120 такмичара, док се у Новом Бечеју надметало 16 ООИР са 34 екипе и 115 такмичара.

Општинска организација инвалида рада Нови Бечеј, уз помоћ и подршку локалне самоуправе, у

Дому културе припремила је богат програм током ове спортско-рекреативне манифестације. Сви учесници и гости дочекани су уз већ пословично гостопримство, а поздравили су их Војислав Лукачев, председник ООИР Нови Бечеј, Стана Свиларов, председник СИР Војводине, Станко Нимчевић, потпредседник СИР Србије, као и представници локалне управе и филијале Фонда ПИО Зрењанин.

У позоришној сали Дома културе домаћини су кроз презентацију под називом „Плаво небо, жуто жито“ представили свој крај и приказали инсерте са ра-

нијих такмичења и дружења инвалида рада Војводине.

У спортском делу манифестације мушко-женске екипе такмичиле су се у пикаду, плочицама и шаху. Након узбудљивог и неизвесног надметања, уз бодрење

публике, екипа из Вршца победила је у пикаду и плочицама, док је екипа из Жабља била најбоља у шаху. Победнички томови су добили пехаре и дипломе, а чланови три првопласиране екипе медаље.

Д. Корпаћ

Традиционални, 32. сусрети пензионера три округа, Нишавског, Пиротског и Топличког, организовани су ове године у Гаџином Хану, општини двадесетак километара удаљеној од Ниша. Били су то сусрети на којима је више од 400 учесника поручило да ће њихова удружења сачувати стечена права и залагати се за нове бенефиције. Као и претходних година, и скуп у Гаџином Хану је био прилика за дружење, али и за разговор о активностима за побољшање материјалног статуса најстарије популације.

Окупљенима у сали Народне библиотеке „Бранко Миљковић“ добродошлицу је најпре пожеleo Миле Младеновић, председник пензионерске организације Гаџин Хан. Учеснике сусрета поздравео је и председник општине Саша Ђорђевић који их је упознао са „личном картом“ места. Ђорђевић је нагласио да пензионери чине једну трећину од укупно осам и по хиљада становника ове општине.

– Наши пензионери нису само потрошачи, већ и произвођачи јер и као пензионе-

ри обрађују земљу, помажући тако и својој деци и унуцима од којих су многи незапослени. Пензионери су главни финансијери у многим породицама – рекао је Ђорђевић и додао да општина Гаџин Хан пуно пажње посвећује најстаријим житељима, најпре

ПЕНЗИОНЕРИ ТРИ ОКРУГА У ГАЏИНОМ ХАНУ

Удружени су јачи

На 32. сусретима пензионера учествовало више од четири стотине представника Нишавског, Пиротског и Топличког округа

кроз програме помоћи у кући, али и онима који су принуђени да се хране преко народне кухиње.

Да материјални статус већине пензионера у региону није завидан илустровао је Миролуб Станковић, председник Округног одбора пензионера Нишавског округа, наглашавајући да од 90.000 пензионера у том округу више од једне трећине има пензију нижу од 18.000 динара. Слично је и у осталим срединама, о чему су говорили Велимир Пејчић, председник Удружења пензионера Пиротског округа, и Милован Вукичевић, први човек пензионера Топличког округа.

Учесницима 32. сусрета обратио се и Ђуро Перић, заменик председника Савеза пензионера Србије, и пренео им поздраве

председника Савеза и потпредседника Владе и министра рада, запошљавања и социјалне политике, Лована Крkobабих, који је био спречен да учествује у раду скупа. Перић је истакао да су то најзначајнији сусрети у Србији јер имају најдужу традицију и највећи значај за најстарију популацију. Он је подсетио на битке које су претходних година добијене за стабилнији социјални статус пензионера и позвао све да се укључе у рад пензионерских организација јер само удружени и јаки могу да сачувају стечена права и изборе се за нове бенефиције.

Да сусрети у Гаџином Хану протекну у лепој атмосфери, осим добрих домаћина, допринело је и пријатно дружење и заједнички ручак. **Љ. Глоговац**

ПЕТИ САЈАМ СТВАРАЛАШТВА СЕОСКИХ ЖЕНА У ВОЈВОДИНИ

Богатство идеја и рукотворина

Пети сајам стваралаштва сеоских жена у Војводини одржан је 21. септембра у Кикинди. Организатори сајма били су Покрајински секретаријат за привреду, запошљавање и равноправност полова и Завод за равноправност полова, у сарадњи са Туристичком организацијом ове севернобанатске општине. Кикинда је пети град у Војводини који је указао гостопримство овој манифестацији на којој се окупило више од 1.700 жена из 170 удружења са подручја 37 општина. Суделовале су и гошће из Мађарске и Румуније.

Учеснице су изложиле своје рукотворине на око 200 штандова. На форуму за прекограничну сарадњу сеоских жена размењене су идеје и искуства, а уметница Слађана Милошевић је представила своју књигу „Цивилизација и жена“.

Истраживања о положају сеоских жена започела су пре пет година. Само ове године Покрајински секретаријат за привреду, запошљавање и равноправност полова издвојио је пет милиона динара за програме руралног развоја, а ова средства су додељена путем конкурса. **С. Завишић**

ПРВО СВЕТСКО РАНГИРАЊЕ ЗЕМАЉА ПО КВАЛИТЕТУ ЖИВОТА СТАРИЈИХ

Од „Ш” до „А”

Удала се млада, отишла у Немачку одакле је био изабраник, живот тамо провела али не прекидајући везе са родним Београдом и у дубини душе верујући да ће се једног дана, у старости, ипак вратити.

Овога лета, на прагу шездесет пете, после још једне посете одавно празном родитељском дому, схватила је да мора коначно да се определи. И одлучила је, тешка срца. Продаће стан и убудуће долазити само као гост јер, нажалост, за разлику од Немачке,

у сарадњи Популационог фонда УН и Међународне организације за помоћ старима (Хелп ејџ интернешенел), а појавио се 1. октобра, на Међународни дан старијих, да би, од Шведске, као прве, до Авганистана, последњег, уз очекиване пласмане донео и нека изненађења.

Није свакако изненађујуће што врх листе заузима управо Шведска, а после већ поменутих Норвешке и Немачке, следе Холандија и Канада, затим Швајцарска, Нови Зеланд, САД,

су синоними благостања али, како напомиње Марк Горман, директор Хелп ејџа, у време када су се одважили на овакав пензијски систем били су далеко од богатства. Није, дакле, био пресудан новац, него промишљена политика и реална процена да давања данас могу да значе уштеду сутра, с обзиром на то да ће се квалитетнијим животом омогућити боље здравље, па самим тим и смањити трошкови лечења.

На другом крају лествице богатих, а и света, усред Индијског

краљевина, због слабијих резултата по осталим ставкама, нашла се додуше на 77. месту, али тама испред руског џина.

Лош пласман Русије, као и Индије, Турске, Индонезије, све испод 70. места, поготово је забрињавајући уз податак да те чланице Групе 20 развијених земаља спадају у ред оних са најбржом стопом старења, где ће се број старијих удвостручити у наредних 40 година, упозорава се у коментарима поводом објављивања листе.

Треба при том имати у виду да је редослед представљао коначан резултат мерења и збрајања 13 различитих фактора, груписаних у четири основне категорије: материјална сигурност, здравствена заштита, запошљавање и образовање и, најзад, социјално окружење, права, положај у друштву.

Тек све то заједно чини једну земљу узорном у пружању онога што је потребно за квалитетан, другим речима достојанствен живот и у позним годинама. То је оно у чему у највећој мери уживају грађани Шведске, односно чега су лишени становници Авганистана или, уз њега на самом зачељу, Танзаније, Пакистана, Јордана и Руанде.

Из нашег суседства, тако ниско рангирана, на 83. месту је само Црна Гора, уједно и најниже у Европи. Што се нас тиче, 64. место је реалан одраз стања, при чему се у закључку каже да су ниска примања и материјална несигурност највећи проблем. Истовремено се указује на добар законски оквир и генералне поставке, али мањкава је примена, као и доступност одређених служби и услуга. Иначе, од узетих критеријума, најбољи резултат добијен је у социјалној категорији, што је знак да најстарији грађани имају сигурност у погледу блиског и ширег окружења и не осећају се изопштеним. У времену оваквог осиромашења, које се и те како одражава и на међуљудске односе, бар овај податак звучи утешно.

Д. Драгић

Шведска без премца, Авганистан последњи, али распоред осталих на листи 91 државе показује да новац, ма како важан, не мора увек да буде и најважнији

овде јој се не нуди никаква сигурност у случају немоћи и болести.

За изоштравање контраста није неопходно поредити Немачку са Србијом, као у овом аутентичном примеру. И много богатији од нас заостају за овом земљом када су у питању заштита и добробит најстаријих грађана. Уосталом, није се случајно Немачка нашла, одмах иза Шведске и Норвешке, на трећем месту управо објављене светске ранг листе састављене према квалитету живота специфичне категорије становништва, од 60 година навише.

Глобални индекс старења, први те врсте у свету, израчунат је

Исланд и Јапан, да наведемо само првих десет од укупно 91 рангиране државе. Све су то богате земље са стабилном социјалном политиком, где се упркос неизбежним кризама не доводе у питање елементарна давања.

Већина вероватно не зна да Шведска баш ове, 2013. године обележава стогодишњицу универзалних пензија. Још 1913, као прва у свету, омогућила је целокупном старијем становништву оно што би се могло назвати егзистенцијалним минимумом.

Четврт века касније, 1937, на исти корак одлучила се Норвешка. Два нордијска суседа данас

океана, на Маурицијусу, руководили су се сличним принципом. Политика општих пензија уведена је 1958. године, што је сада ову малу острвску државу сврстало на 33. позицију индекса старења, као најбољу од свих земаља Африке и Азије (изузимајући Израел).

На доживотна минимална примања, као и бесплатну здравствену заштиту, могу да рачунају и грађани једне од најсиромашнијих земаља, Боливије, исто као и становници Непала старији од 70 година. Обе земље су се у том погледу показале издашније и успешније од неупоредиво имућнијих. Хималајска

УДАР НА ШПАНСКЕ ПЕНЗИОНЕРЕ

Компликована формула за реформу

Пензије ће зависити
од много фактора,
од буџетских прихода
до здравља
оних који су
завршили
радни век

Влада у Мадриду усвојила је буџет за 2014, а шпански пензионери су га поздравили изласком на улице. Не да би аплаudirали повишици од прескромних 0,25 одсто коју им је донео, него да би протестовали против пензијске реформе коју је најавио.

Поменута четвртина процента, која иначе износи просечно 2,92 евра по пензионерској глави, додељена им је као компензација за повећане трошкове живота, али они тврде да ће их предстојећа реформа учинити најрањивијим члановима друштва, у околностима када им је у последњих годину дана куповна моћ опала за 1,75 одсто, или прерачунато на статистички просек, пензије су им тање за по 9,45 евра.

Као и другде, неопходност реформе је образложена обезбеђивањем дугорочне солвентности система који тренутно издржава 8,2 милиона Шпанаца старијих од 65 година, или четвртину одраслог становништва (колико 2007, Шпанија је имала 7,5 милиона сениора).

Пензије су највећа ставка у буџету, преко једне трећине укупних издатака. Просечна пензија сада је 859 евра месечно (али је свака друга испод 650), од које многи пензионери издржавају своју децу, с обзиром да је стопа незапослености међу младима (56 одсто) много већа од, по ЕУ стандардима, екстремно високе, националне стопе која је достигла 26 одсто. Криза која и тамо траје већ пет година без радних места је оставила шест милиона људи.

Кључна мера реформе којој се противе шпански пензионери јесте повезивање пензија са буџетским приходима и њихово

индексирање не само са растом трошкова живота, него и са очекиваним животним веком, по компликованој формули коју је тешко разумети али је очигледно да би резултат био смањивање пензија. Нова правила би, додуше, на снагу ступила тек 2019, па влада тврди да ће се дотле економске прилике у земљи побољшати, али мало је у то убеђених.

Штавише, једна широка неформална група експерата, међу којима су и угледни професори и правници, одбацила је аргументе у прилог реформи које је изнела званична, од владе именована експертска комисија за пензијску реформу. Главна теза противника реформе, бар у форми у којој је предложена, јесте да јавни пензијски систем „није средство за борбу са економском кризом“, већ да су најављене промене само „још један корак ка демонтажу социјалне државе“.

У документу који су сачинили, ови противници реформског предлога као главни разлог зашто не треба смањивати пензије наводе управо владино обећање да ће се прилике поправити. Ако се, наиме, смањи незапосленост, више ће се уплаћивати у пензијске фондове, а стање би поправило макар и мало повећање продуктивности.

Аутори документа су свесни да њихов напор неће донети резултат, али сматрају да им је дужност била да изнесу истину.

На истини инсистира и влада: пензијски систем ће до 2016. бити у минусу од 36,5 милијарди евра, због смањења броја појединачних уплатилаца доприноса у систем социјалног осигурања, док ће минус за прошлу и ову годину бити 23,6 милијарди.

Затим, број пензионера у Шпанији се повећава за око 100.000 годишње, а демографске пројекције показују да ће њих до 2050. издржавати девет милиона запослених мање него сада. Дотле ће и више од 30 одсто свих Шпанаца бити пензионери, или у завршници радног века, дакле старији од 50 година.

Поврх свега, пензијска реформа је и услов ЕУ постављен у априлу ове године, када је Мадриду одобрено двогодишње продужење рока за свођење буџетског дефицита на три одсто. Нето резултат реформе је да пензије неће моћи да расту за више од 0,25 одсто годишње, док су прогнозе да ће стопа инфлације бити два одсто. Није тешко из овога закључити да ће пензионери стално сиромашити. То је потврдио и тамошњи Економски и социјални савет констатацијом да ће нови закон у контексту економске кризе „изазвати губитак куповне моћи (пензионера) који неће моћи да буде надокнађен“.

Због енормне незапослености, данас у Шпанији чак 4,6 милиона домаћинстава зависи од примања пензионера, који на тај начин ублажавају муке породица и одржавају какву-такву друштвену кохезију.

Овоме треба додати и да је нови буџет већ четврту годину узастопно оставио замрзнутим плате око 2,8 милиона оних чији је послодавац држава, због чега су запослени у јавном сектору изгубили петину своје куповне моћи. А кад се узме у обзир и јавни сектор, плате су смањене за 6,3 одсто.

У Шпанији је иначе животно доба за одлазак у пензију претходном реформом повећано са 65 на 67 година.

М. Бекин

У КОЦЕЉЕВИ ОДРЖАН ПЕТИ ФЕСТИВАЛ ЗИМНИЦЕ

Здрава храна за сладокусце и гурмане

Љиљана Ковачевић

Вредни пољопривредници у долини Тамнаве производе воће и поврће на близу четири хиљаде хектара, а само мали део продају као сировину. У бројним домаћинствима осуши се хиљаде тона шљиве и припрема се најквалитетнија зимница која је постала бренд целог краја. Једном годишње, на јединственом Фестивалу зимнице, домаћице изнесу хиљаде тегли и флаша са укусним и мирисним јесењим плодовима припремљеним за зиму по провереним рецептима. На овогодишњем, петом по реду фестивалу, представило се 140 излагача – највише откако се сајам одржава.

Слатко, слано и кисело за сладокусце и гурмане, све на једном месту, мамило је шаренилом амбалаже са укусно уређених штандова.

– И укус је јединствен – хвали се Споменка Софранић Станојевић, која је на сајам донела ајвар. – Припремљен је искључиво од печене домаће паприке, са уљем и соли, без конзерванса и других додатака.

На штандовима свега у изобиљу. Класична зимница – ајвар, краставчићи, киселе паприке, кувани парадајз, све врсте слатког, мед, сокови и домаћа ракија, а домаћице из Коцељеве су, показујући маштовитост и креативност, нудиле и друге укусне ђаконије.

– Први пут ове јесени припремила сам ајвар са шаргарепом. Одличан је, а рецепт нека остане тајна – каже Видосава Мијајиловић.

На тезги Јелене Митровић пажњу привлачи слатко од чери парадајза.

– Нема нарочите тајне, ово необично слатко се кува као

свако друго, само се додаје шипка ваниле – објашњава она.

Сладокусци су се гурали да пробају пијане вишње са белом чоколадом и медом, по рецепту који је осмислила Љиљана Петровић, док је Драган Нинковић хвалио свој „еликсир за срце“ од домаће ракије и више природних плодова – глога, шипка, трњине, дрењине и меда. Необичну комбинацију меда са малинама, вишњама, кајсијама, крушкама, шљивама и јабукама убраним на планини Медведник направила је Љиљана Ковачевић.

– Ова тегла са медом и воћем је права енергетска бомба. Све је природно, веома укусно и веома здраво јер помаже у превенцији и лечењу бројних обољења, посебно у зимском периоду – наглашава Љиљана.

Са неколико штандова мисрисале су суве шљиве, које су пронашле купце у скоро свим европским земљама. Породичну фирму из Голочела, која у јеку сезоне месечно извезе тридесетак шлепера сувих шљива,

представљала је Слободанка Савић.

– Наше домаћинство поседује воћњак од 15 хектара. Комплетну производњу шљива сушимо у сопственим сушарама и извозимо – каже Слободанка.

И домаћинство Митровић нема проблема са пласманом квалитетне и укусне зимнице.

– На оваквим и сличним сајмовима и пијацама продамо све

што произведемо, а почели смо продају и преко друштвених мрежа. Купци из било ког места могу да поруче зимницу, а ми је шаљемо брзо поштом – наводи Славица Митровић.

За два дана фестивала у Коцељеви је боравило око 20.000 гостију. Ретко је ко одолео да кући понесе теглу најбоље српске зимнице.

– Фестивал је био најуспешни-

Споменка Софранић Станојевић (седи)

ји до сада. Имали смо већи број излагача, а наши произвођачи су представили здраву храну од прерађеног воћа и поврћа које су сами произвели. Пети Фестивал зимнице је нови велики корак у афирмацији предузетништва у нашем крају – истакао је Верољуб Матић, председник општине Коцељева.

Подршку вредним произвођачима здраве хране из коцељевачког краја пружио је и Александар Вучић, први потпредседник Владе Србије, који је пре отварања фестивала разговарао са излагачима.

Д. Грујић

Вашар је био, а на вашару...

Традиционални Крстовдански вашар, 179. по реду, који је у Смедеревској Паланци одржан од 25. до 30. септембра, посетило је скоро 300.000 људи из читаве Шумадије, Поморавља, али и других делова Србије. Овогодишњи панађур имао је богат

одећу, обућу, дечје играчке, казане за печење ракије, чак и намештај.

Своје умеће посетиоцима вашара представиле су и чланице етноудружења из Водица, Азање, Влашког Дола, Глибовца... Први пут су ученици Економско-угоститељске

тално недовољно развијеним лицима из Смедеревске Паланке.

Организатори вашара наводе да се за пет дана под шаторима појело неколико волова, на тоне прасећег и јагњећег печења, купуса испод сача... По традицији, посетиоце

Ученици школе „Вук Караџић“

Жене из Влашког Дола

и веома занимљив садржај: од размене туристичких понуда и пословних сусрета, до изложбе меда, цвећа, старих заната, домаће радиности... Било је, као и увек, наступа фолклорних група, певача аматера, а на самом вашару посетиоци су могли да купе

школе „Вук Караџић“ из Велике Плане гостима бесплатно нудили колаче и друге ђаконије које су сами припремили. Својих руку дело представили су и чланови удружења особа са инвалидитетом „Воља за животом“ из Велике Плане и Друштва за помоћ мен-

вашара увеселјавале су познате звезде са естраде. Следећи, јубиларни 180. Крстовдански панађур у Смедеревској Паланци, кажу организатори, биће још лепши, бољи и, надају се, посећенији од овогодишњег.

Сл. Костантиновић

ПИРОТ

У част два празника

Поводом два значајна историјска датума – 8. септембра, Дана ослобођења Пирота од бугарских фашиста, и Дана независности Македоније, Актив жена „Златни прсти“ организовао је манифестацију „Македонска национална јела и народне рукотворине“. „Златни прсти“ делују при Удружењу грађана македонске националне мањине „Бели мугри“ у Пироту, а приредба је одржана у прекрасном амбијенту дворишта Музеја Понишавља.

О значају овог окупљања говорила је председница Удружења Весела Ђорђевић, која је захвалила гостима на великом одзиву. За све Пироћанце који су се нашли у дворишту Музеја била је то прилика да по други пут истим поводом уживају у укуским ма-

кедонским специјалитетима, за шта заслуге припадају чланицама Удружења „Бели мугри“ из Пирота и Димитровграда.

На менију су се, између осталог, нашли турли тава, тавче гравче, пастамарлија, бамја, плав..., као и разне врста колача и пита. Ориле су се македонске и српске песме, развило се и

коло, а у њему Воскре из Охрида, Весела из Прилепа, Суза из Штипа, Борче из Куманова, Јованка из Струге... све сада Пироћанке, као и њихови пријатељи и суграђани.

У добро припремљен и осмишљен програм одлично се уклопио и наступ црквеног хора „Свети Јован Златоусти“ из Пирота.

С. Панакијевски

ГЛЕДИЋ

Иван Јовић победник Ракијаде

У селу Гледић је крајем септембра одржана трећа „Гледићка ракијада“. Организатор манифестације, Удружење воћара „Шљивик“, потрудио се да окупи произвођаче ракије и других производа од шљиве из готово свих села Груже и Шумадије.

Пред стручни жири стигао је 51 узорак ракије, а за најбољу препеченицу проглашена је ракија Ивана Јовића из Чукојеваца, коме је као награда припао апарат за дестилацију, вредан око 1.300 евра. Победничку препеченицу из 1961. године Јовић је наследио од свог деде. У категорији воћних ракија за најбољу је проглашена дуњевача Славољуба Николића из Годачице, коме је као награда припало храстово буре.

Трећа „Гледићка ракијада“ привукла је велики број посетилаца, а манифестацију су улепшале певачке и фолклорне групе Културно-уметничког друштва „Гружа“. Одржавање Ракијаде помогли су градови Крагујевац и Краљево. **М. С.**

ИВАЊИЦА

Обезбеђен огрев за зиму

Шумско газдинство „Голија“ у Ивањици већ четврту годину заредом омогућава пензионерима ове општине куповину огревног дрвета на шест месечних рата, а најстарији житељи су веома заинтересовани да по повољним условима и приступачним ценама обезбеде огрев за зиму.

У Шумском газдинству кажу да је од 900 уговорених кубних метара квалитетног буковог дрвета већ испоручено 700 кубика. Цена, са ПДВ-ом и урачунатим превозом, износи 3.554 динара по метру.

Набавка огрева за зиму само је једна од бројних акција које организује руководство ивањичког Удружења пензионера у настојању да бар донекле помогне најстаријим суграђанима да превазиђу финансијске проблеме. Између осталог, активност је усмерена и на набавку меда, сухомеснатих производа и осталих намирница, али и на друге врсте помоћи материјално угроженим пензионерима. Значајан број најстаријих становника ивањичке општине сваког лета користи и повољности за опоравак у бањама. **М. П.**

ЗАЈЕЧАР

Башта Балкана

У селу Велики Извор надомак Зајечара првог октобарског викенда одржана је дводневна манифестација под називом „Башта Балкана“. Програм је почео промоцијом традиционалних обичаја тога краја и продајном изложбом домаће радиности.

„Домаћине, бразду заори“, био је назив такмичења орача у коме је учествовало 18 такмичара из Милошева и Великог Извора. Укупни победници су великоизворски орачи Дарко Јотовић (21), у категорији сениора, и Милан Ратовић, (18) у категорији јуниора.

Занимљиво је било и такмичење у кувању великоизворских сарми, а приређен је и програм у коме су наступила културно-уметничка друштва „Бранислав Нушић“ из Милошева, „Бранко Радичевић“ из Земунa и „Ђорђе Генчић“ из Великог Извора, као и локални састав „Торлачки напеви“ из Монтане (Бугарска).

Другог дана манифестација „Башта Балкана“ настављена је општинском изложбом крава, потом бацањем бала сена, а поред трке изворским сокацима у народној ношњи, одржан је и турнир у малом фудбалу. **М. С.**

КУРШУМЛИЈА

Видели Опленац

Настављајући овогодишње планове излета, Општинска организација пензионера Куршумлије организовала је путовање до Тополе и Крагујевца.

Обилазећи Тополу куршумлијски пензионери, њих више од 50, имали су прилику да виде Опленац и поставке и објекте везане за династију Карађорђевић.

Према речима Владимира Јаковљевића, првог човека пензионера Куршумлије, у Тополи су се срели са председником тамошње

пензионерске организације и са колегама и разговарали о проширењу сарадње, што ће бити један од задатака у идућој години.

У повратку су посетили Крагујевац и обишли Шумарице, а до краја године у плану је излет до Пролом бање и Ђавоље вароши. **Ж. Д.**

КРАГУЈЕВАЦ

Јубилеј Кола српских сестара

Свечаном академијом у сали Прве крагујевачке гимназије Кола српских сестара, најстарије женско хуманитарно удружење код нас, обележило је 110 година од оснивања у Крагујевцу.

Ово удружење основано је као женско патриотско и културно-просветитељско друштво 1903. године, најпре у Београду, а само месец дана касније почео је да ради и месни одбор Кола у Крагујевцу. Уочи Другог светског рата друштво је имало 146 одбора у Краљевини Југославији и више од десет хиљада чланица, које су се истицале хуманошћу и учествовале у ратовима као болничарке. Рад Кола обновљен је 1990. године у циљу на-

стављања српске традиције женског добровољног културно-просветног и хуманитарног рада, у чему и данас истрајава.

У обележавању овог значајног јубилеја учествовали су ученици Прве крагујевачке гимназије и Музичке школе у Крагујевцу, као и фолклорни ансамбл Центра за неговање традиционалне културе „Абрашевић“.

М. С.

ЧУКАРИЦА

У посети Сремским Карловцима

Добра сарадња удружења пензионера Чукаричке падине и Белих вода са београдске општине Чукарица резултирала је још једним заједничким излетом, овај пут у Сремске Карловце.

Излет је планиран у време карловачких свечаности, па су пензионери заиста имали шта да виде и сазнају. У Карловцима је најстарија српска гимназија, основана 1791. године, затим Патријаршијски двор, Саборна црква, Карловачка богословија, а овај крај је надалеко познат и по својим виноградима и виноградима. Уз све то негују и туризам, па су ове године проглашени за лидера континенталног туризма југоисточне Европе.

Београдски пензионери су обишли и фрушкогорске манастире, а манастир Велика Ремета на путнике је оставио незабораван утисак.

М. Р.

СВРЉИГ

Годишњица „Дервена“

Путни правци, излети до бања, планина и мора обележили су прву годишњицу постојања и рада удружења пензионера „Дервен“ из Сврљига. Око 200 пензионера посетило је Врњач-

ку Бању, Мокру гору, манастир Острог, а стигли су и на море – у Сутоmore. Попели су се на Бабин зуб, Корито – гранични прелаз на српско-бугарској граници, путовали у Бугарску.

Осим путовања и провода, у клубу пензионера чланови се пет дана у недељи друже, играју шах, доmine, попију кафу, сок. У клубу је и каса хуманитарне помоћи за болесну децу. Организују се разна славља, рођендани, венчања, као и учешћа на многим манифестацијама.

Борислав Стевановић, председник УО удружења, каже да ће у наредном периоду бити и конкретне помоћи пензионерима.

С. Ђ.

ШАБАЦ

Дружење са песницима

У оквиру Песничког маратона, међународне манифестације у организацији Културног центра Шапца, ствараоци лепе речи гостовали су у Геронтолошком центру и са корисницима поделили топлину стихова. Рецитујући своје песме они су донели ведрину и улепшали један дан најстаријим Шапчанима. Зато је, према свим оценама, ова манифестација у потпуности оправдала назив „Поезија топлине“.

Песници који су учествовали у овом јединственом уметничком маратону приредили су и поетско поподне под називом „Додирнимо се речима“ у клубу Савеза слепих и Песнички матине у Клубу за старе у Шапцу.

Д. Г.

ПИШИТЕ НАМ

Драги читаоци,

Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

Адреса је Булевар уметности 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на glasosiguranika@pio.rs

Гради се здравствени објекат подно Старе планине

У августу је почела изградња нове здравствене амбуланте у Кални. У овом савременом објекту биће смештени траума центар, апотека и станови за лекаре. Изградњом амбуланте биће омогућено здравствено збрињавање житеља Буцака (забачена села), источног дела општине са 14 села чије је средишње место варошица Кална, као и гостију туристичког центра на Старој планини.

Милан Ђокић, председник општине Књажевац, изјавио је да овај део књажевачке, па и пиротске општине, није добро покривен здравственом заштитом

и да је обавеза општине да сви становници Буцака, али и шире, добију одговарајућу здравствену заштиту, која им је, с обзиром на удаљеност већих центара, неопходна. Такође је веома

важан и прихват и транспорт повређених скијаша са Старе планине до најближих болница у Књажевцу, Пироту или Нишу. Овај траума центар ће бити прва станица на којој ће они који се евентуално повреде или разболе моћи да добију одговарајућу здравствену негу.

Изградњу финансира Европска инвестициона банка кроз Национални инвестициони план. Један део амбуланте почеће да ради за месец дана, а завршетак свих радова очекује се за 3-4 месеца.

Драгић Ђорђевић,
Књажевац

Некад и сад

Пад цена и личног дохотка

Карактеристика кризних времена у Југославији била је опадање цена свих артикала, које је пратило још веће опадање личног дохотка. Реална плата опала је за две петине, а цене тек за једну осмину. Радник само у Београду 1931. године за себе је месечно трошио 745,26 динара. Четворочлана радничка породица да би преживела морала је да заради 1892,34 динара месечно. Минималан буџет самца у Југославији неколико година касније највише је оптерећивала храна на коју је трошио 45 одсто зараде. На кирију је одлазило 19 одсто, на одећу 21,3, а на огрев и струју 5,7 процената. За друге животне потребе остајало му је око девет одсто примања. Само у Београду радник који је 1931. године зарађивао 31,16 динара, током 1936. године могао је свој рад наплатити 24,12 динара, а то говори о искушењима падања животног стандарда.

(Југословенско друштво између два светска рата, Љубомир Петровић)

Стандард све нижи

Прошле године је за званичну потрошачку корпу у Србији било потребно око 59.000 динара, а ове године – 6.000 више. Поређења ради, за просечну месечну зараду пре пет година грађани Србије су могли да купе готово тону кромпира, док данас могу да плате упола мању количину ове намирнице; у односу на исти период могу да купе 27 литара уља и 16 килограма кафе мање, а ускраћени су и за 11 килограма шећера и 47 литара млека. Истраживање које је спровела Асоцијација потрошача Србије показује да је од почетка 2013.

године поскупело двадесетак основних животних намирница, у просеку за око осам одсто. У односу на исти период 2012, у просеку су за око 20 одсто поскупела и средства за хигијену, козметика, кућна хемија и слаткиши.

Ј. О.

Обавезна провера уплаћених доприноса

? Марија К., Пожаревац: У непрекидном радном односу сам од 14. 4. 1978. године. Имам 59 година. Када послодавац треба да ме одјави, с којим датумом, да бих поднела документа за пензионисање?

Одговор: Под претпоставком да су Вам плаћени сви доприноси за пензијско и инвалидско осигурање, Ви сте 14. 8. 2013. г. испунили законске услове за остваривање права на пуну старосну пензију. Да би Вам се са сигурношћу признало право на старосну пензију од 15. 8. ове године, одјаву треба урадити најраније са 14. 8. уз обавезну

проверу уплаћених доприноса са истим даном. Година живота у овом случају имате довољно, а ако би се испоставило да нешто недостаје у Вашем стажу, то би Вам додатно искомпликовало положај, јер бисте морали или сами да уплатите доприносе, или да сачекате да навршите 60 година живота да бисте остварили своје право.

Обратити се Инспекцији рада

? Р. Ђаковић, Чајетина: Запослен сам у приватном предузећу као возач од 1. 7. 2003. године и имам уговор о раду од тог датума. Међутим, код Фонда ПИО пријављен сам од 8. 6. 2005. године. Када сам то сазнао, инсистирао сам код послодавца да ми уплати доприносе за спорна 23 месеца, колико нисам био пријављен, али уместо тога сам добио отказ од 5. 1. 2011. године. Радна књижица је још у фирми и није ми закључен радни стаж. Рођен сам 1948. године и имам 37,5 година стажа, без спорне две године. Молим за савет шта ми је чинити, да ли да поведем спор или не.

Одговор: У оваквој ситуацији прво се треба обратити Инспекцији рада која ће утврдити чињенично стање и опоменути послодавца које су му обавезе поводом уговора о раду који поседујете. Истовремено се можете обратити и заштитнику грађана.

У случају да интервенције Инспекције рада и заштитника грађана не уроде плодом, можете затражити и остваривање својих права судским путем. Уколико се потврде чињенице које наводите у писму, нема никакве сумње да ће суд пресудити у Вашу корист.

Нису испуњени услови за пензију

? Љ. Б. Милојевић, Крагујевац: Рођена сам 24. 11. 1944. године. Оперисана сам од карцинома 2008. године након чега сам упућена на хемотерапију. Од тада сам константно под терапијом. У исто време имам и срчане проблеме, аритмију. Радила сам укупно 5,5 година. Молим Вас да ми одговорите да ли имам право на инвалидску пензију и шта је од документа потребно.

Одговор: По Закону о пензијском и инвалидском осигурању, за остваривање права на инвалидску пензију довољно је да комисија, тачније лекар вештак утврди да код осигураника постоји потпун губитак радне способности, да осигураник има најмање пет година стажа осигурања, али је такође потребно да осигураник у том моменту нема више од прописаних година за старосну пензију, а то је за осигураника жену 60 година живота. Како сте Ви рођени

1944. године, одавно сте премашили наведене године те из тих разлога не испуњавате законске услове за остваривање права на инвалидску пензију. За старосну пензију било би потребно да имате минимум 15 година стажа осигурања, па не испуњавате услове ни за старосну пензију. Ако немате приходе чланова домаћинства, а ни сопствене, обратите се надлежном центру за социјални рад ради остваривања права на социјалну помоћ.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Весна Вићентијевић

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање

Пензија се одређује на основу свих година рада

? М. Пантовић, Нови Београд: Рођен сам 1954. године и ускоро треба да предам документа за пензију јер навршавам 40 година радног стажа. Да ли приликом израчунавања висине пензије могу да тражим да ми се узме у обзир прва половина мог стажа јер мислим да би ми била већа пензија. Уколико постоји та могућност, да ли бих могао у надлежној служби да проверим који би период био најповољнији за мој пензијски основ.

Одговор: Законом о ПИО из 2003. године промењен је начин обрачуна пензије и укинуто одређивање пензије од најповољнијег десетогодишњег пензијског основа. Сада се пензија обрачунава сходно чл. 61 до 70 Закона о ПИО, а суштинска промена је управо то да се пензија одређује на основу свих година рада од 1970. до дана пензионисања, што за Вас практично значи цео радни век. Из ових разлога треба да престанете да бринете која пензија би за Вас била повољнија и на бази

којих година стажа. Такође Вас обавештавамо да Фонд ПИО не ради превентивни обрачун пензије. Будите стрпљиви и сачекајте да добијете решење о пензионисању. Оно што бисте могли пре подношења захтева за пензију да урадите, јесте да проверите да ли Вам је за свих 40 година стажа регистрована зарада, те да ли може да се утврди свих 40 година стажа осигурања, што је за Вас много значајније с обзиром да немате 65 година живота и да Вам је то услов за пензију.

Накнада за телесно оштећење

? Д. Марковић, Шабац: Мој брат је 26. 9. 2013. године поднео захтев за признавање права на инвалидску пензију. Да ли ће орган вештачења по службеној дужности одлучити и о праву на надокнаду за телесно оштећење?

Одговор: Приликом оцене радне способности, а по захтеву за признавање права на инвалидску пензију, инвалидска комисија увек по службеној дужности цени и право на накнаду за телесно оштећење, односно утврђује степен телесног оштећења, ако оно постоји. Ако телесно оштећење не постоји по листи телесних оштећења, орган вештачења се по службеној дужности не изјашњава о његовом постојању. Међутим, ако се поднесе захтев само за утврђивање те-

лесног оштећења, тада је орган вештачења у обавези да се изјасни о његовом постојању или непостојању, степену, узроку настанка телесног оштећења, као и да ли се евентуално ради о једном или више телесних оштећења. Ако се орган вештачења не изјасни о постојању ТО уз оцену радне способности, то значи да телесно оштећење и не постоји. Ако Ваш брат сматра супротно, може да поднесе жалбу о којој ће одлучивати другостепени орган вештачења

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВЧИЋ	ВРСТА ШАХОВСКОГ ОТВАРАЊА	ТЕЖЊА ЗА УЈЕДИЊЕЊЕМ	СОБА ЗА УС- МРЂИВАЊЕ ГАСОМ	ГЛАТКОЋА	СИТНИЦЕ, ТРИЧАРИЈЕ	КАТАРИНА ОДМИЛА	ТИП ФРАНЦУ- СКОГ АУТО- МОБИЛА
ВРСТА ПТИЦЕ							
ВРСТА ЗАГОНЕТКЕ, ПРЕМЕТАЉКА							
РАЗМИШЉА- ТИ							
МИРНО МОРЕ (ИТАЛ.)							ОСТАТАК ИЗГОРЕЛОГ ДРВЕТА
ИОНАКО, ДРУГАЧИЈЕ						СИМБОЛ ЗА УРИН ЗАСТУПАЊЕ ПРЕД СУДОМ	
ТИХОМИР ОДМИЛА					ОЗНАКА ЗА БЕОГРАД АВЕНИЈА (СКР.)		
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ВИЗАНТ. ХРОНИЧАР, ЈОВАН ПОУКА						
РУСКИ ЧАЈНИК							
СТАРО- ЈЕВРЕЈСКИ ПРОРОК					СИМБОЛ ЗА НАТРИЈУМ ЖУРНАЛИСТ- КИЊА		
ОЗНАКА ЗА ВОЛТ		БОРАЦ У ПРВИМ РЕД. РЕКА У СРБИЈИ					
УЖИЧАНИН				ИНИЦИЈАЛИ ВАЈАРА ЛОГА ДЕО БРАВЕ			МАЈКА РОМУЛА И РЕМА
СИМБОЛ ЗА ТЕЛУР			ДЕФЕКТ ЗАМАКАТИ У СОС, МОЧИТИ				
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ПРЕВИШЕ РЕЧНА РИБА (МН.)						
ИМЕ ПЕВАЧИЦЕ ФОКС							
КОЈИ ЈЕ КАО ОВАЈ							ГРАД НА СЕВЕРУ ИЗРАЕЛА
ВРСТА ТЕСТЕНИНЕ							
СИМБОЛ ЗА КИСЕОНИК		ПРВО СЛОВО ИМЕ ГЛУМЦА ПАЋИНА		ОЗНАКА ЗА КАРАТ ИСТА СЛОВА		ОЗНАКА АУСТРИЈЕ 14. И 18. СЛОВО	
ЖАРАЧ ВАТРЕ (МН.)							
ПРАСТА- НОВНИК БАЛКАНА					ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА		

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: добитак, басара, п, рт, мн, лос, вит, анемија, солитер, илона, и, динамо, окарина, до, енис, о, ст, ке, мат, ссс, ивана, о, никанор, голмани, оне, кт, ина, ар, а, итака, хакинен

Драгош Јовановић Фера

Посејане мисли

Конкурс је намештен! Жири воли кад је све на свом месту.

Деле награде између себе. Није лепо бити себичан!
Немам за хлеб и млеко. Морам да купим бензин за свој BMW!

Тешко је имати (к)валитет, (к)вантитет и (к)онтинуитет.
Лакше је (к)ако (к)оме (к)ане!

**У нашем друштву сви имају једнаке шансе – да по-
луде.**

Ако сте несрећни, то је ваш проблем. Ако сте срећни, то је проблем ваших непријатеља.

Нису они дно дна! Исцурили су кроз рупу на дну.

Људи мало раде на себи. Тешко је, а и не плаћа се.

**Живите живот пуним плућима, ако већ не можете
са пуним новчаницима.**

Невен Шијаков

Трице и кучине

Клупко је немогуће размрсити. Многи су учествовали у смотавању.

Могли смо да претпоставимо да дно има дно. Али нисмо знали да је дно дна врх.

Уписаћу чисту психијатрију. Хоћу да помогнем себи и народу.

**Средину имам. Али је проблем како да повежем
крај са крајем.**

Дошло време да обновим средства за рад. Купио сам нови шешир, рече просјак.

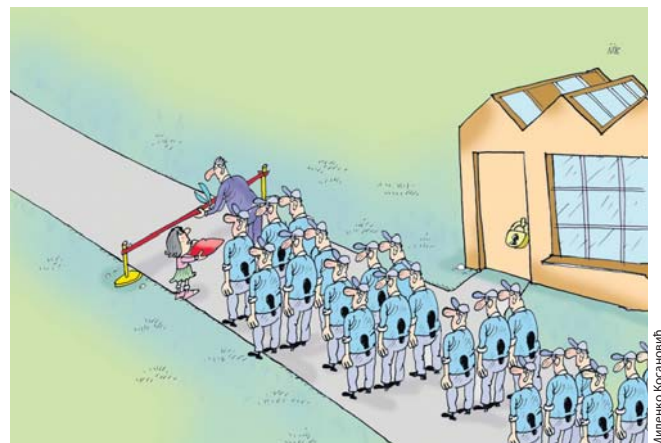
**Кафана ми није више ни прва ни друга кућа. Све су
затворене.**

Дугачки трговински ланци оковаше руке потрошача.

Све саме трице и кучине. И то је сировина.

Имам кратку памет. Не могу да се сетим да ли сам јуче јео.

Радивоје Јевтић Јенки

Миленко Косановић

Да ли сте знали ...

– да је, према истраживању Еуростата, европског завода за статистику, земља чланица ЕУ у којој се најбоље живи Немачка? Она има ниске трошкове живота и један од највиших бруто друштвених производа у Унији. Стручњаци се слажу да тајна немачке јефтиноће лежи у великом тржишту са огром-

ном конкуренцијом и штедљивим потрошачима.

– да Немачка ужива и најбољу репутацију у свету? То је показало истраживање у

коме је учествовало око хиљаду шефова економских институција и предузећа и стручњака за међународно јавно мњење. Мерена је корелација између утиска који свет има о некој земљи и истинских квалитета у погледу економије, иновација, политичке ситуације, слобода и људских ресурса.

– да највишу стопу запослености, која премашује 80 одсто, има Швајцарска? Ипак, иако је у питању једна од најстабилнијих европских економија, од 2008. до краја 2011. чак 71,6 одсто уговора о раду било је на одређено време.

– да је Катар најбогатија земља на свету? Бруто друштвени доходак по становнику износи 91.379 долара, а предвиђа се да

ће до 2016. године нарасти на скоро 112.000. Истовремено, Катар је држава са највишим платама на планети – више од трећине запослених месечно зарађује 3.000-8.000 долара.

– да је Јапан земља са најбољим здравственим системом на свету? Према подацима Светске здравствене организације и УН, Јапанци су, у просеку, најдуговечнији и најздравији људи на свету, са најнижом стопом гојазности и срчаних и кардиоваскуларних обољења.

– да најбољи образовни систем на свету има Финска? Финска деца крећу у школу тек са седам година и не оцењују се ни на који начин

првих шест година школовања. Деведесет три одсто Финаца заврши средњу школу, а 66 одсто средњошколаца упише факултет (највише у Европи). Учитељи се бирају из топ 10 одсто најбољих студената, а финска деца редовно имају најбоље резултате на ПИСА тестовима.

Молим за реч

Електродистрибуција рачуна на нас. Шаље нам и по два рачуна месечно.

Потрошачи су се смрзли од нових поскупљења. Тако ће спремни дочекати зиму.

Просечан туриста из Србије провео је у Црној Гори шест и по дана. Дан и по на мору и пет дана у возу Београд-Бар.

Јавни сервис се жали да нема пара за нове програме. Све уложише у репризе.

Одржана је традиционална Купусијада у Мрчајевцима. Гости који су желели сарму носили су месо од куће.

Циљ пољопривреде је извоз па бисмо могли да извеземо „Фарму“.

Европа нас чека раширених руку. Једва чека да нас стисне.

Видећемо и ми светло на крају тунела, али треба прво да изградимо тунел.

Дивно се проводим у самопослузи. Било би још лепше кад на излазу не би била каса.

Ђаци нам јесу преоптерећени, али кад заврше школу бар неће имати шта да раде.

Дејан Патаковић

Илијат Галало

Мозгалице

Неки о себи имају јако повољно мишљење па им се сруши свет када сазнају шта други мисле о њима.

У нашој земљи може се наћи свега и свачега. У новинама.

Ако желите да се наслоните на дрво или на човека, претходно обавезно проверите колико су трули.

Што се тиче жеље, слично је стање. Они који имају, желе да имају више. Они који немају, желе да немају мање.

Такав је наш менталитет. Мање се договарамо, а мало више оговарамо.

Што је више људских права, то нас мање боли глава.

И ми бисмо били прецизни као швајцарски сатови када основна мера вредности код нас не би била: отприлике и лако ћемо.

Није свака средина златна. Рецимо, животна!

Марко Челар